

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU**

**FILOZOFSKI FAKULTET**

**Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti**

**KOMPARATIVNA ANALIZA ODABRANIH WEB  
STRANICA ANTROPOLOŠKIH CENTARA I SRODNIH  
MUZEJSKIH INSTITUCIJA – ISKUSTVA PRI IZRADI  
WEB STRANICE ANTROPOLOŠKOG CENTRA HAZU**

**Diplomski rad**

**Mentor:**

**Prof.dr.sc. Goran Zlodi**

**Ko-mentor:**

**Prof.dr.sc. Mario Šlaus**

**Studentica:**

**Anita Adamić**

**Zagreb, listopad 2014.**

**UNIVERSITY OF ZAGREB**  
**FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES**  
**Department of Information and Communication Sciences**

**COMPARATIVE WEBSITE ANALYSIS OF CHOSEN  
ANTHROPOLOGICAL CENTRES AND SIMILAR  
MUSEUM INSTITUTIONS – EXPERIENCES IN MAKING  
A WEBSITE FOR ANTHROPOLOGICAL CENTRE OF  
CROATIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS**

**M.A. Thesis**

**Supervisor:**

**Goran Zlodi, PhD**

**Co-supervisor:**

**Mario Šlaus, PhD**

**Student:**

**Anita Adamić**

**Zagreb, October 2014.**

## Sadržaj

|   |    |
|---|----|
| SAŽETAK .....   | 1  |
| ABSTRACT .....  | 3  |
| 1. UVOD.....  | 1  |
| 2. MUZEJI I NJIHOVE MREŽNE STRANICE .....   | 6  |
| 2.1. O muzejima .....   | 6  |
| 2.2. Mrežne stranice muzeja .....   | 7  |
| 2.2.1. Opće značajke muzejskih mrežnih stranica.....  | 9  |
| 2.2.2. Sadržaji muzejskih mrežnih stranica .....  | 9  |
| 3. ANALIZA MREŽNIH STRANICA TRIJU MUZEJA .....  | 14 |
| 3.1. Arheološki muzej u Zagrebu .....   | 14 |
| 3.1.1. Analiza sadržaja web stranice Arheološkog muzeja u Zagrebu.....                                    | 14 |
| 3.2. Hrvatski povijesni muzej.....  | 17 |
| 3.2.1. Analiza sadržaja web stranice Hrvatskog povijesnog muzeja .....                                    | 18 |
| 3.3. Hrvatski prirodoslovni muzej .....   | 20 |
| 3.3.1. Analiza sadržaja web stranice Hrvatskog prirodoslovnog muzeja .....                                | 21 |
| 3.4. Zaključak.....   | 23 |
| 4. ANTROPOLOGIJA I MREŽNE STRANICE ANTROPOLOŠKIH CENTARA .....  | 26 |
| 4.1. O antropologiji.....   | 26 |
| 4.2. Mrežne stranice antropoloških centara .....  | 28 |
| 5. ANALIZA MREŽNIH STRANICA TRIJU ANTROPOLOŠKIH CENTARA .....   | 29 |
| 5.1. Smithsonian Institution – National Museum of Natural History.....                                    | 29 |
| 5.1.1. Analiza sadržaja web stranice Antropološkog centra Smithsonian Institution-a.....                  | 31 |
| 5.2. Naturhistorisches Museum Wien .....  | 34 |
| 5.2.1. Analiza sadržaja web stranice Antropološkog centra Naturhistorisches Museum Wien .....             | 35 |
| 5.3. Bernice Pauahi Bishop Museum.....  | 36 |
| 5.3.1. Analiza sadržaja web stranice Antropološkog centra Bishop muzeja .....                             | 37 |
| 5.4. Zaključak.....   | 39 |
| 6. KOMPARATIVNA ANALIZA ODABRANIH WEB STRANICA ANTROPOLOŠKIH CENTARA I SRODNIH MUZEJSKIH INSTITUCIJA..... | 42 |
| 7. ZAKLJUČAK .....  | 45 |
| 8. LITERATURA.....  | 46 |

|  |    |
|--|----|
| 8. PRILOG – ISKUSTVA PRI IZRADI WEB STRANICE ANTROPOLOŠKOG CENTRA HAZU ..... | 48 |
| 8.1. O Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti.....                        | 48 |
| 8.2. O Antropološkom centru Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti .....   | 49 |
| 8.3. Iskustva pri izradi web stranice Antropološkog centra HAZU .....        | 49 |

## SAŽETAK

S pojavom Interneta i internetskih servisa poput World Wide Weba, mijenja se tradicionalni način viđenja muzeja i srodnih institucija kao isključivo fizičkih inačica. World Wide Web je omogućio takvim institucijama da svoje djelovanje prošire i u virtualnom prostoru, nudeći tako korisnicima dodatna iskustva koja ne mogu doživjeti u fizičkim institucijama. Zahvaljujući tome što su muzeji i slične institucije prepoznale te prednosti, komunikacija između korisnika i muzejskih institucija nikada nije bila jednostavnija.

Ovaj rad je stoga posvećen analizama i usporedbama nekoliko web stranica muzeja i antropoloških centara kako bismo se upoznali sa informacijama i sadržajima koje oni pružaju korisnicima. Razlog zašto sam odlučila analizirati web stranice baš te dvije vrste ustanova jesu sličnosti koje one imaju kao što su posjedovanje zbirki, istraživanja tih zbirki te stručno osoblje koje se brine o njima.

Rezultati analiza web stranica muzeja su pokazali da se muzeji u Hrvatskoj trude biti ravnima, ako ne i boljima od inozemnih muzeja, barem što se tiče samih sadržaja koje nude na svojim web stranicama. Iako web stranice muzejima i danas služe kao sredstvo promoviranja, uvelike im je ojačala edukativna komponenta i uvođenje dodatnih sadržaja koji se ne mogu susresti u fizičkoj inačici muzeja.

Rezultati analiza web stranica antropoloških centara su pokazali da su antropološki centri nešto zatvoreniji sustav od muzeja te da svojim korisnicima daju tek mali uvid u svoju djelatnost. Većina antropoloških centara je usredotočena na znanstveno-istraživački rad te sukladno tome nisu toliko zaokupljeni privlačenjem šire publike.

Komparativna analiza web stranica tih dviju ustanova nam otkriva da se sav sadržaj i informacije web stranica mogu kod obje vrste institucija rasporediti u isti obrazac. Mogli bismo zapravo reći da obje pružaju i podatke vezane uz promidžbu, ali i podatke kojima je primarna svrha edukacija korisnika. Kada pak komparirate naslovne stranice jednoga i drugog zamijetit ćete da antropološki centri već tu nude i opis djelatnosti

centra te područja njegova istraživanja. Muzeji ove informacije nude uglavnom u posebnim podizbornicima dok na naslovnim stranicama najčešće donose informacije o sadašnjim i budućim izložbama, predavanjima i radionicama, te radnom vremenu i cjenicima. Kako su antropološki centri zatvoreniji sustav, na njihovoj web stranici najčešće stoje obrasci koje je potrebno ispuniti te kontakti odgovornih osoba koji će vam odobriti pristup samom centru i njegovim zbirkama. Muzeji u odnosu na njih ovise o posjetiteljima te nije potrebna nikakva prethodna najava za posjet muzeju osim u slučaju stručnih vodstava. Ono što je također odmah uočljivo na web stranicama muzeja i antropoloških centara jest značajna razlika u informacijama vezanih uz zaposlenike odnosno njihove biografije. Web stranice muzeja za razliku od web stranica antropoloških centara ne pružaju biografije i bibliografije svojih zaposlenika. Antropološki centri također nude i veći broj različitih pretraživih baza podataka u odnosu na muzeje. Kontraintuitivno, antropološki centri na svojim web stranicama najčešće daju detaljan kontekst nekom predmetu kojega predstavljaju, dok hrvatski muzeji daju samo osnovne informacije o samom predmetu.

Ključne riječi: web stranica, muzej, antropološki centar, analiza, komparativna analiza, sadržaj, antropologija

## **ABSTRACT**

With the arrival of the Internet and Internet services such as World Wide Web, the traditional way of seeing museums and similar institutions as exclusively physical versions has changed. World Wide Web enabled that sort of institutions to broaden their activity in a virtual space, offering their users supplementary experiences which they cannot experience in physical institutions. Thanks to the fact that museums and other similar institutions recognized those advantages, communication between users and museum institutions has never been easier.

This paper is therefore about the analysis and comparisons of a few museum websites and websites of anthropological centres so we could learn about informations and contents that they give to the users. The reason why I decided to analyse websites, especially of those two kinds of institutions, are the similarities which they share, like having collections, doing research on those collections and the professional staff that takes care of them.

The results of the museum websites analysis has shown that the croatian museums take effort in being equal, if not even better than foreign museums, at least in the contents they share on their websites. Although even today websites serve museums as a matter of promotion, their educational component has grown stronger, as did the supplementary contents which cannot be found in a physical version of a museum.

The results of websites analysis of anthropological centres have shown that the anthropological centres are more closed systems than museums and that they give their users only a small insight in their activity. Most of the anthropological centres are focused on scientific research and because of that they are not occupied with drawing attention of broader audience.

Comparative analysis of websites of these two institutions has shown us that all the contents and informations on websites can be put into the same form in both cases. We could say that they both give data connected to promotions, but also data which primary objective is to educate users. If you compare the home page of both institutions, you can notice that anthropological centres give there description of centre's activity and fields of their research. Museums this kind of informations mostly give in special submenus whilst on the homepage they give informations about current and future exhibitions, lectures and workshops, working hours and price lists. Considering that anthropological centres are closed systems, their websites usually have special forms which a person has to fill in, and contacts of the responsible people who will grant that person an access to the center and it's collections. Museums, as opposed to centres, depend on visitors so there is no need for any kind of preannouncement for museum visit, except in case of professional guidance. One of the first things you notice on both their websites, is the significant difference in given informations about their staff, that is, their biography. Museum websites doesn't share their staff's biography and bibliography, as opposed to those of anthropological centres. Anthropological centres also give access to more different searchable databases than the museums. Counterintuitively, anthropological centres most often give detailed context to some artifact they present on their websites, as opposed to croatian museums which give only some basic information about the artifact.

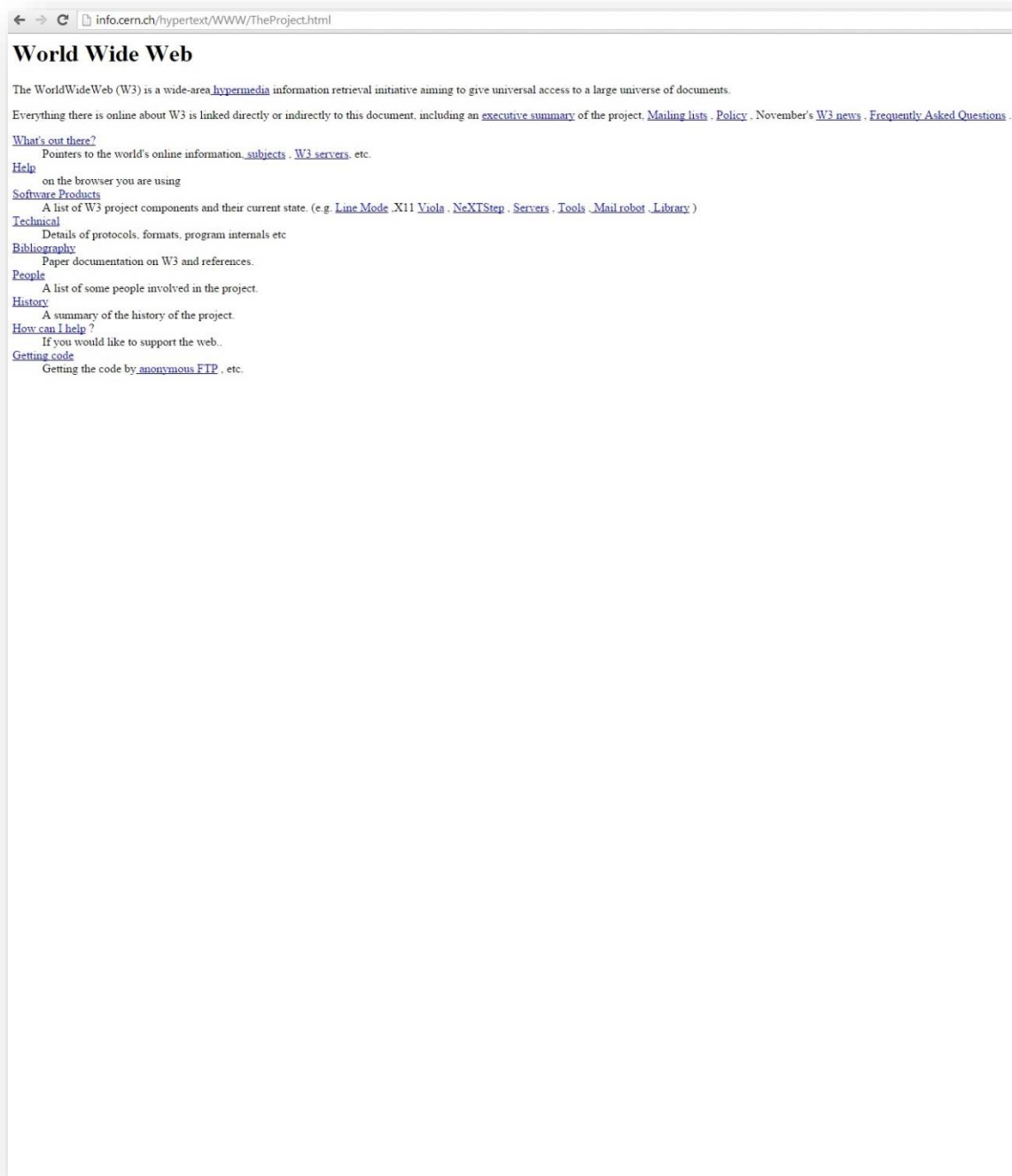
Keywords: websites, museum, anthropological center, analysis, comparative analysis, content, anthropology

## 1. UVOD

Dvadesetak godina nakon pojave Interneta, Tim Berners Lee stvara World Wide Web. Preciznije, dogodilo se to 1989. godine. U to vrijeme Berners Lee je bio programski inženjer u CERN-u. Mnogi su znanstvenici sudjelovali u eksperimentima u CERN-u tijekom duljeg vremenskog perioda, a nakon toga bi se vraćali u svoje laboratorije koji su bili rasprostranjeni diljem svijeta. Ti su znanstvenici željeli razmijeniti podatke i rezultate, ali do tada nisu imali jednostavan i nadasve brzi način da to naprave. Berners Lee je shvaćao tu potrebu. Dokumentirao je ono što će kasnije postati World Wide Web-om sa predajom prijedloga svom upraviteljstvu u CERN-u krajem 1989. godine. Taj prijedlog je specificirao set tehnologija koje bi Internet učinile istinski pristupačnim i korisnim ljudima. Iako je u kontekstu današnjih događaja teško u to povjerovati, Berners Lee-ov prvotni prijedlog nije bio odmah prihvaćen. On je međutim, na svu sreću, bio uporan. Do listopada 1990. godine, specificirao je tri fundamentalne tehnologije koje su do danas ostale temeljem Web-a, a to su HTML, URI I HTTP. Do kraja 1990. godine, prva Web stranica je bila postavljena. Do kraja 1991. i ljudi izvan CERN-a pridružili su se novoj Web zajednici. Vrlo važno za daljnji razvoj Weba jest činjenica da je CERN u travnju 1993. najavio da će World Wide Web tehnologija biti dostupna svima na korištenje i to bez plaćanja naknade za autorska prava. Od tada, Web je promijenio svijet. Postao je najmoćnijim komunikacijskim medijem na svijetu. Web je promijenio način na koji učimo i podučavamo, kupujemo i prodajemo, informiramo druge i sami sebe, dijelimo i prikupljamo itd. <sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> World Wide Web Foundation. History of the Web. [Citirano:2014-10-01] Dostupno na: <http://webfoundation.org/about/vision/history-of-the-web/>



Slika 1. Prva web stranica

Tim Berners Lee i drugi shvatili su da je za postizanje punog potencijala Weba nužno da pozadinske tehnologije postanu globalni standardi, implementirani na isti način

diljem svijeta. Zato je Berners Lee 1994. osnovao World Wide Web Consortium (W3C) kao mjesto za interesnu skupinu gdje bi se sklopio dogovor o standardima koji se tiču Web-a. W3C standardi su omogućili Web 2.0 tehnologije, Web 3.0 tehnologije, Web servise, glasovni pristup, mobilni pristup, pristupačnost ljudima sa poteškoćama, bogatiju grafiku itd.<sup>2</sup>. Time je sve postalo, tek jedan klik, daleko. Sve informacija vrlo brzo postaju pristupačne, a učenje nikada nije bilo brže i jednostavnije.

Sve te prednosti World Wide Weba zamijetile su, i to vrlo brzo, brojne privatne i državne institucije pa tako i muzejske institucije te su i same odlučile koristiti Web stranice kao sredstvo komunikacije sa svojim posjetiteljima.

Kako se web širio tijekom 90-ih godina prošlog stoljeća zajednica računalne znanosti potrudila se pomoći muzejima u razvijanju online pristupa materijalu kroz različite suradničke projekte. Muzejske zajednice bile su, sasvim logično, izuzetno zainteresirane za razvijanje web stranica, a još i više za dugoročne posljedice koje će ubrzani razvoj informacijskih tehnologija imati na njihovo djelovanje.

Na prvim web stranicama muzeji su uglavnom bili vezani za različita sveučilišta budući su im davala lagan i povoljan pristup Internetu kao i ekspertizu potrebnu za instaliranje i pokretanje web servera. Jedan od prvih muzeja koji je imao vlastitu web stranicu bio je Museum of Palaeontology sa sveučilišta u Berkley-u u Californiji (link na stranicu: <http://www.ucmp.berkeley.edu/>). Stranica je napravljena 1994. godine. Ubrzo su slijedili i drugi muzeji koji su imali svoje stranice kao što su London Science Museum, Natural History Museum u UK, National Museum of Science and Industry, Museum of the History of Science itd.<sup>3</sup>

Potom slijede još neki muzeji koji su dobili svoje web stranice, a to su: American Museum of Natural History, Los Angeles County Museum of Art, San Francisco Museum of Modern Art, The Metropolitan Museum of Art, British Museum, The Luvre, The Prado, Guggenheim itd. Na sljedećem linku možete pogledati kako su

---

<sup>2</sup> World Wide Web Foundation. History of the Web. [citirano:2014-10-01] Dostupno na: <http://webfoundation.org/about/vision/history-of-the-web/>

<sup>3</sup>Peter Bowen, Jonathan. A brief history of early museums online// The Rutherford Journal. [citirano: 2014-10-02] Dostupno na: <http://www.rutherfordjournal.org/article030103.html>

neke od tih stranica izgledale: <http://museumnerd.org/2014/03/13/10-vintage-museum-web-pages-from-the-1990s/>.

Kako su se sve više otkrivale prednosti web tehnologija, različite druge institucije i centri odlučili su uvesti i svoje web stranice. Tako je na primjer Center for Social Anthropology and Computing sa Sveučilišta u Kent-u u UK 1997. dao izraditi svoju web stranicu i danas je to najstarija web stranica za antropologiju.<sup>4</sup>

U današnje vrijeme, web stranice imaju gotovo svi - organizacije, poduzeća, centri, škole, dućani pa i pojedinci pa se tako smatra da je ukupan broj web stranica na svijetu danas veći od jedne milijarde.<sup>5</sup>

Iz priloženog je vidljivo da je u današnje vrijeme neophodno imati web stranicu kako biste postali prepoznatljivi u suvremenom svijetu te kako bi vaši potencijalni korisnici u svakom trenutku bili upućeni u raznorazna zbivanja, akcije, programe, i slično.

Prvi dio ovog rada će stoga proučavati i usporediti web stranice antropoloških centara i srodnih muzejskih institucija kako bismo upoznali koje sadržaje te institucije nude korisnicima i kako su ustrojene. Razlog zašto sam odlučila analizirati web stranice muzeja i antropoloških centara jesu sličnosti koje te ustanove imaju kao što su posjedovanje zbirki, istraživanja tih zbirki te stručno osoblje koje se brine o njima.

Muzeji koji će biti ukratko opisani i čije web stranice će biti analizirane su sljedeći:

- Arheološki muzej u Zagrebu
- Hrvatski povijesni muzej
- Hrvatski prirodoslovni muzej

Antropološki centri koji će biti ukratko opisani i čije će web stranice biti analizirane su:

- Smithsonian Institution – National Museum of Natural History

---

<sup>4</sup> Eclectic. [citirano: 2014-10-02] Dostupno na: <http://eclectic.ss.uci.edu/~drwhite/anthro.htm>

<sup>5</sup> Internet live stats. Total number of Websites. Citirano: [2014-10-02] Dostupno na: <http://www.internetlivestats.com/total-number-of-websites/#trend>

- Naturhistorisches Museum Wien
- Bernice Pauahi Bishop Museum

Kao što je vidljivo, odlučila sam analizirati web stranice triju hrvatskih muzeja zato što svojom izvedbom i sadržajem ne zaostaju zamjetno za web stranicama muzeja u inozemstvu.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti sadrži pedesetak znanstveno-istraživačkih jedinica među koje spada i Antropološki centar koji nema vlastitu web stranicu. Stoga, drugi dio rada je moja izrada web stranice navedenog centra te opis te izrade.

Svrha buduće web stranice jest upoznati korisnika sa radom Antropološkog centra te mu na jednostavan i dostupan način omogućiti pretraživanje fotografiranih paleopatoloških promjena ranosrednjovjekovnog horizonta osteološke zbirke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

## 2. MUZEJI I NJIHOVE MREŽNE STRANICE

### 2.1. O muzejima

Međunarodno vijeće za muzeje (International Council of Museums – ICOM) je 2007. godine dalo definiciju muzeja koja i danas vrijedi a ona glasi: „Muzej je neprofitna, stalna ustanova u službi društva i njegova razvoja, otvorena javnosti, koja prikuplja, čuva, istražuje, komunicira i izlaže materijalnu i nematerijalnu baštinu ljudi i njihova okoliša u svrhu obrazovanja, proučavanja i zabave.“<sup>6</sup>

U zakonu o muzejima u RH piše sljedeće: „Muzejska djelatnost obuhvaća: skupljanje, čuvanje i istraživanje civilizacijskih, kulturnih i prirodnih dobara te njihovu stručnu i znanstvenu obradu i sistematizaciju u zbirke, trajno zaštićivanje muzejske građe, muzejske dokumentacije, muzejskih lokaliteta i nalazišta, njihovo neposredno i posredno predočavanje javnosti putem stalnih i povremenih izložaba, te objavljivanje podataka i spoznaja o muzejskoj građi i muzejskoj dokumentaciji putem stručnih, znanstvenih i drugih obavijesnih sredstava.“<sup>7</sup>

Sukladno ranije navedenom muzeji se mogu nalaziti na različitim mjestima kao što su bolnica, škola, fakultet, knjižnica, vojarna, tvrđava, samostan, crkva, bivše sklonište, tunel, energana, tvornica, palača, gradska ili seoska kuća, stan, na otvorenom, u centru za kulturu, nacionalnom parku i zoološkom vrtu, zgradi namjenski građenoj za muzej ili samo na webu kao virtualni muzej bez fizičke inačice.<sup>8</sup> Peter van Mensch napravio je klasifikaciju muzeja prema vrsti predmeta koje čuvaju, na slijedeći način:

- a) multidisciplinarni (opći, enciklopedijski) muzeji,
- b) specijalizirani muzeji
  - 1) interdisciplinarni muzeji,

---

<sup>6</sup> International Council Of Museums (ICOM). Museum definition. [citirano: 2014-10-05] Dostupno na: <http://icom.museum/the-vision/museum-definition/>

<sup>7</sup> Republika Hrvatska. Ministarstvo kulture. Prijedlog zakona o muzejima, 2014. [citirano: 2014-10-05] Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/userdocimages/JAVNA%20RASPRAVA/Nacrt%20prijedloga%20Zakona%20o%20muzejima-07%2005%20%202014-crno.pdf> Str. 6.

<sup>8</sup>Šojat-Bikić, Maja. Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: Sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku// Muzeologija. 50(2013), str. 93

- 2) umjetnički muzeji i muzeji primijenjenih umjetnosti,
- 3) arheološki i povijesni muzeji,
- 4) etnografski muzeji i muzeji kulturne antropologije,
- 5) prirodoslovni muzeji i muzeji fizičke antropologije,
- 6) muzeji znanosti i tehnologije.<sup>9</sup>

Po karakteru, strukturi i teritorijalnoj kompetenciji muzeji se dijele na nacionalne, regionalne, gradske i zavičajne.<sup>10</sup>

Muzej može u svom posjedu imati od stotinjak do desetke milijuna originalnih predmeta, a isto tako može biti i bez originalnih predmeta. U tu posljednju vrstu muzeja spadaju dječji muzeji, tehnološki i znanstveni centri, medijski centri, multimedijaska kazališta, interpretacijski centri i tematski parkovi.<sup>11</sup>

Muzejsko osoblje najčešće čine: kustos, viši kustos i muzejski savjetnik, muzejski pedagog, viši muzejski pedagog i muzejski pedagog savjetnik, dokumentarist, informatičar, restaurator, diplomirani knjižničar, arhivist, preparator i viši preparator, muzejski tehničar, viši muzejski tehničar, pomoćni knjižničar i knjižničar, arhivski tehničar i viši arhivski tehničar, fotograf i viši fotograf.<sup>12</sup>

## 2.2. Mrežne stranice muzeja

S obzirom da su muzeji koje ću predstaviti u ovom radu iz Hrvatske, smatram važnim iznijeti neke činjenice o stanju mrežnih stranica muzeja u Hrvatskoj.

---

<sup>9</sup> Maroević Ivo. Uvod u muzeologiju. Zagreb : Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta, 1993. Str. 78

<sup>10</sup> Maroević Ivo. Uvod u muzeologiju. Zagreb : Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta, 1993. Str. 80

<sup>11</sup> Šojat-Bikić, Maja. Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: Sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku// Muzeologija. 50(2013). str. 94

<sup>12</sup> Republika Hrvatska. Ministarstvo kulture. Prijedlog zakona o muzejima, 2014. [citirano: 2014-10-05] Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/JAVNA%20RASPRAVA/Nacrt%20prijedloga%20Zakona%20o%20muzejima-07%2005%20%202014-crno.pdf> Str. 16.

Hrvatski muzeji objavljuju svoje prve mrežne stranice u sklopu projekta pod nazivom Muzeji Hrvatske na Internetu, koji je Muzejski dokumentacijski centar pokrenuo 1996. godine. Muzejski dokumentacijski centar (MDC) je bio prva matična ustanova koja je nastojala okupiti jednu baštinsku zajednicu na zajedničkom projektu predstavljanja ustanova na webu.<sup>13</sup> Namjera je bila da projekt s vremenom preraste u virtualno komunikacijsko središte za uspostavljanje međumuzejske razmjene informacija, iskustava, projekata i znanja. U tom kontekstu muzeji su davali sadržaje, a MDC je koordinirao cijeli projekt. Predstavljanje muzeja bilo je koncipirano kao vodič kroz muzeje, njihove zbirke i najreprezentativniju građu, a strukturirano je prema ovim osnovnim rubrikama: opći podaci, povijest muzeja, zbirke, odabrani predmeti iz zbirki, podaci o knjižnici, restauratorsko-preparatorskoj radionici, aktivnost muzeja, stalni postav. MDC je bio nastojao obuhvatiti muzeje iz svih dijelova Hrvatske, od onih s raznorodnim zbirkama važnim za određeni grad ili regiju, do specijaliziranih muzeja vezanih uz specifičnu disciplinu ili osobu.<sup>14</sup> Prvi muzej u Hrvatskoj koji je imao web stranicu je dvorac Trakošćan.<sup>15</sup> Do početka 2008. godine, kad je projekt dovršen i arhiviran, na webu su predstavljene ukupno 33 muzejske ustanove, odnosno 50 muzeja i dislociranih muzejskih zbirki.

Najnoviji podaci govore kako 26 (23,6%) samostalnih, registriranih muzejskih ustanova još uvijek nema vlastitu mrežnu stranicu. Ono što je još zanimljivo jest da su privatni vlasnici agilniji u predstavljanju svojih muzeja i muzejskih zbirki na webu. Vlastite mrežne stranice imaju različite vršne domene. Iako je nacionalna domena najpoželjnija, 101 (77,7%) stranica se nalazi na domeni .hr, 18 (13,8%) na domeni .com, a zastupljene su i domene .net (5 muzeja; 3,8%), .info (2 muzeja; 1,5%), .org (3 muzeja; 2,3%) te u jednom slučaju (0,8%) i domena .eu.

---

<sup>13</sup> Šojat-Bikić, Maja. Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: Sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku// Muzeologija. 50(2013). str. 310

<sup>14</sup> Muzejski dokumentacijski centar: Arhiva projekta Muzeji Hrvatske na internetu 1996.-2008. [citirano: 2014-10-08] Dostupno na: <http://www.mdc.hr/hr/muzeji-u-hrvatskoj/muzeji-hrvatske-na-internetu/>

<sup>15</sup> Dražin-Trbuljak, Lada. Redizajn web stranica Muzejskoga dokumentacijskog centra//Muzeologija 41/42. Zagreb. Str. 266

### 2.2.1. Opće značajke muzejskih mrežnih stranica

Više od polovice web stranica ima statične sadržaje. Prema istraživanju Victorije Kravchyna i Sama Hastingsa, 68% online korisnika muzejskih stranica traži informacije o novim izložbama, a 57% posjećuje stranice prije i poslije posjeta muzeju.<sup>16</sup> Ono što je isto zanimljivo jest da čak 42 (15,2%) muzejske mrežne stranice započinju nepotrebnom uvodnom stranicom. Svega 112 (40,4%) stranica nudi prijevode sadržaja na engleski jezik, 13 (4,7%) stranica ima trojezične sadržaje, a 15 (5,4%) ih je prevedeno na više od tri jezika.

### 2.2.2. Sadržaji muzejskih mrežnih stranica

Američki pedagog dr. J. McKenzi razlikuje dvije vrste muzeja, promidžbene muzeje (marketing museums) i obrazovne muzeje (learning museums). U prvima je započeo i život virtualnog muzejskog svijeta jer su u samim počecima muzeji oblikovali svoje web stranice po uzoru na poslovan svijet, donoseći uglavnom podatke o svom smještaju i zbirkama, radnom vremenu i izložbenim aktivnostima te o prodajnom katalogu muzejske trgovine. U obrazovne muzeje spadaju oni koji zadovoljavaju ove karakteristike: postojanje virtualno dostupnih zbirki, jednostavan, no zanimljiv ulaz, različite aktivnosti učenja (prilagođene različitim uzrastima i stilovima), bogatstvo sadržaja koji podrazumijeva brojne opetovane virtualne posjete, te razvijanje želje za posjetom stvarnog muzeja.<sup>17</sup>

Najzastupljeniji sadržaji web stranica muzeja su opći podaci i servisne informacije, povijest ustanove, informacije o djelatnicima i novosti. E-katalozi muzejskih knjižnica su još uvijek rijetkost u online ponudi, kao i obraćanje ciljnim skupinama korisnika – djeci, mladima, odraslima, obiteljima ili strancima. Iako 234 muzeja i muzejske zbirke prezentirane na webu imaju stalni postav, svega 85 (ili 30,7%)

---

<sup>16</sup> Kravchyna, Victoria; Sam K. Hastings. Informational Value of Museum Web Sites. // First Monday. 7, 2(2002). [citirano: 2014-10-09] Dostupno na: <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/929/851>

<sup>17</sup> Vujić, Ž. Istraživanje prezentiranja etnografskih muzeja na webu. //Etnološka istraživanja. 7 (2001), str. 83

mrežnih stranica nudi vodič kroz stalni postav. Videozapise sa interpretacijama kustosa gotovo ne nalazimo na hrvatskim muzejskim stranicama.

Više od 90% muzejskih mrežnih stranica su online brošure sa statičnim sadržajima ili online bilteni koji uključuju novosti (kalendar događanja). Odabrani predmeti ilustriraju sadržaj predmeta ili muzejske zbirke bez dublje kontekstualno-interpretativne podrške. Svega 19 muzeja omogućuje pristup online zbirkama, a dva muzeja nude i online izložbe.

Kako hrvatski muzeji prezentiraju muzejske predmete? U načelu postoje dva obrasca komunikacije: identifikacijski (slika i primarne kataloške informacije, ponekad uz kraći opis fizičkog izgleda) i interpretacijski (dodana vrijednost identifikaciji, priča, kontekst, dodatni izvori, bibliografija).

Na webu je prezentirano 43.839 muzejskih predmeta, što čini oko 0,6% muzejskog fundusa u Republici Hrvatskoj. Uglavnom prevladavaju predmeti iz umjetničkih i prirodoslovnih zbirki dok su arheološke, etnografske i tehničke zbirke posve zanemarene u online prezentaciji.

Grafički prikaz vrste zapisa o predmetima čine sljedeće osnovne informacije: naziv zbirke, autor, materijal, tehnika, dimenzije, vrijeme nastanka, mjesto nastanka/nalaza i inventarna oznaka. Najveći dio muzejskih predmeta (37.453 ili 85,4%) prezentiran je slikom, naslovom i osnovnim skupom kataloških informacija, preuzetim iz klasične inventarne knjige koje su primarno namijenjene kustosima. Svega 2.372 ( 5,4% ) predmeta ima pridružen opis koji daje određeni povijesni, geografski ili teoretski kontekst ili samo opisuje fizički izgled predmeta.<sup>18</sup>

Online komunikacija muzeja s korisnicima pretežito je jednosmjerna. Najveći broj web stranica (204 ili 73,6%) nudi mogućnost obraćanja muzeju putem elektroničke pošte. Niti jedan muzej nije omogućio korisnicima stvaranje i objavljivanje sadržaja

---

<sup>18</sup> Šojat-Bikić, Maja. Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: Sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku// Muzeologija. 50(2013). str. 315-317

(vlastite interpretacije muzejskih predmeta, povijesnih osoba, mjesta, događaja, lokalnih kulturnih fenomena i sl.), a samo jedan muzej nudi mogućnost društvenog označivanja.<sup>19</sup>

Danas već postoje ustaljeni obrasci online komunikacije, a to su:

1. Opće i servisne informacije o ustanovi

- adresa (poželjna povezanost s Google maps),
- radno vrijeme za posjetitelje/korisnike,
- pristup ustanovi (javnim ili osobnim prijevozom),
- tlocrt zgrade,
- odjeli,
- djelatnici,
- kontakti (telefon, telefaks, elektronička pošta),
- povijest ustanove,
- izjava o poslanju,
- informacije o strategiji prikupljanja građe,
- informacije o zbirkama i fondovima,
- vodič kroz stalni postav,
- informacije o nakladničkoj i izložbenoj djelatnosti (online arhive izdanja i izložbi),
- novosti – kalendar događanja (otvorenja izložbi, predavanja, promocije, edukativne radionice, igraonice, dani otvorenih vrata i dr.),
- aktualni programi i projekti,
- programi i projekti u pripremi,
- nove akvizicije,
- akti ustanove (statut, pravilnici o korištenju zgrade, izvješća, strategija, akcijski plan, plan nabave građe i sl.),
- informacije o prijateljima ustanove,
- informacije o donatorima,
- informacije o sponzorima,
- informacije o volontiranju,

---

<sup>19</sup> Pučko otvoreno učilište Velika Gorica - Galerija Galženica. [citirano: 2014-10-09] Dostupno na: <http://www.galerijagalzenica.info/>

## 2. Dodatni sadržaji

- virtualne šetnje kroz prostore ustanove,
- igre,
- kviz znanja,
- digitalizirana vlastita izdanja (institucijski repozitorij),
- elektroničke razglednice,
- biografije znamenitih ljudi ili zaslužnika (umjetnika, književnika, zavičajnika, utemeljitelja ustanove i dr.)
- teme vezane uz poslanje ustanove (primjerice, zavičajne teme, fenomeni nematerijalne kulturne baštine, lokalna povijest, lokalne znamenitosti, povijesne crtice, zanimljivosti, kalendari obljetnica i sl.),

## 3. Usluge

- informacije o tradicionalnim uslugama (uvjeti korištenja građe, usluge skeniranja i fotokopiranja, posudba i rezervacija građe, organizirana stručna vodstva i sl.),
- najčešće postavljana pitanja (FAQ),
- glasilo,
- ostvarivanje prava na pristup informacijama,
- elektronički katalozi (WebPAC, registri fondova, obavijesna pomagala, različiti popisi građe);

## 4. Poveznice na druge mrežne izvore

- baze podataka,
- elektronički katalozi,
- digitalne zbirke,
- virtualne izložbe,
- srodne muzejske ustanove,
- matične ustanove,
- kulturni portali,

- službene stranice institucija državne uprave i lokalne samouprave,
- službene stranice turističkih zajednica,

#### 5. Komuniciranje kulturne baštine

- odabrane jedinice građe (reprezentativni predmeti),
- online zbirke,
- virtualne izložbe,
- multimedijске priče,

#### 6. Komunikacija s korisnicima

- ciljne skupine korisnika (djeca, mladi, odrasli, stariji, obitelji, stranci, osobe s posebnim potrebama),
- online anketa,
- knjiga gostiju,
- elektronička pošta,
- pitajte stručnjake,
- e-trgovina (suveniri, izdanja),
- usluge Weba 2.0 (društvene mreže, wiki, blog, RSS, podcasting, društveno označivanje i dr.).

U prvoj generaciji mrežnih stranica, baštinske su se ustanove bavile same sobom i preslikavale internu organizacijsku strukturu na svoje mrežne stranice, koristeći web kao sredstvo marketinga i promocije ustanove. Druga generacija mrežnih stranica otkrila je sadržaj ustanova, dok je treća otvorila put dvosmjerne komunikacije i suradnje s korisnicima.<sup>20</sup>

---

<sup>20</sup> Šojat-Bikić, Maja. Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: Sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku// Muzeologija. 50(2013). str. 210-211

### 3. ANALIZA MREŽNIH STRANICA TRIJU MUZEJA

#### 3.1. Arheološki muzej u Zagrebu

Arheološki muzej u Zagrebu jedan je od izravnih nasljednika nekadašnjeg Narodnog muzeja, najstarije muzejske ustanove u hrvatskom glavnom gradu, osnovane 1836. Muzejski fundus danas broji približno 450.000 različitih artefakata.<sup>21</sup> Sistematiziran je u nekoliko zbirki. Pretpovijesna, Antička (grčki i rimski spomenici) i Srednjovjekovna zbirka slijede uobičajeni kronološki sustav. Muzej međutim posjeduje i Egipatsku zbirku, jedinu takve vrste na ovim prostorima, kao i Numizmatičku zbirku, jednu od najvećih takvih zbirki u Europi i svijetu. Premda je, gledano u cjelini, najveći dio spomeničke građe domaće provenijencije, iz krajeva koji pripadaju hrvatskom povijesnom prostoru, zagrebački Arheološki muzej, za razliku od drugih sličnih muzeja u Hrvatskoj, posjeduje i bogate zbirke i spomenike inozemnog podrijetla. Uz već spomenutu Egipatsku zbirku, kao i znatan dio materijala Numizmatičke zbirke, stranog je podrijetla i nekoliko značajnih kolekcija grčkog i rimskog spomeničkog materijala. Osobito treba istaknuti bogatu kolekciju oslikanih grčkih vaza južnoitalskog i grčkog podrijetla, zatim dragocjenu kolekciju kamenih spomenika italske provenijencije - skulptura, reljefa, natpisa i dr. - (ranije je bila u vlasništvu grofa Laval Nugenta), a iznimnu pozornost privlače i glasoviti povoji Zagrebačke mumije, odnosno Zagrebačka lanena knjiga (*Liber linteus Zagrabensis*).<sup>22</sup>

Stranica Arheološkog muzeja se nalazi na sljedećem linku: <http://amz.hr/>

##### 3.1.1. Analiza sadržaja web stranice Arheološkog muzeja u Zagrebu

Web stranica arheološkog muzeja nudi dvojezičan prijevod stranice, na hrvatski i engleski jezik.

---

<sup>21</sup> Arheološki muzej u Zagrebu. [citirano:2014-10-10] Dostupno na:<http://amz.hr/naslovnica/o-muzeju/povijest.aspx>

<sup>22</sup> Arheološki muzej u Zagrebu. [citirano:2014-10-10] Dostupno na:  
<http://amz.hr/naslovnica/odjeli/zbirke.aspx>

Naslovna stranica nudi opće podatke kao što su:

- radno vrijeme muzeja,
- adresa,
- cijene ulaznica (zavise o tome da li ste odrasla osoba, školarac ili umirovljenik),
- cijene stručnog vodstva (zavise o jeziku koji želite),
- dani kada je ulaz u muzej besplatan,
- dani kada je vodstvo besplatno,
- broj telefona i adresa elektroničke pošte za najave grupnih posjeta,
- kontakti,
- povijest muzeja,
- odjeli (pretpovijesni odjel, egipatski odjel, antički odjel, srednjovjekovni odjel, numizmatički odjel, odjel za dokumentaciju, pedagoški odjel, konzervatorsko-restauratorski odjel, knjižnica, odjel za marketing),
- akti ustanove (obavijest o javnoj nabavi, izjava o fiskalnoj odgovornosti, poziv za nadmetanje),
- informacije o prijateljima ustanove (klub prijatelja),
- informacije o sponzorima,
- informacije o donatorima,
- informacije o strategiji prikupljanja građe,
- informacije o zbirkama i fondovima,
- vodič kroz stalni postav,
- informacije o nakladničkoj i izložbenoj djelatnosti (online arhive izdanja i izložbi),
- novosti – kalendar događanja (otvorenja izložbi, predavanja, promocije, edukativne radionice, igraonice, dani otvorenih vrata i dr.),
- aktualni programi i projekti,
- programi i projekti u pripremi

Dodatni sadržaji koje muzej nudi na web stranici su:

- virtualne šetnje kroz stalni postav,

- Arhimir portal Pedagoškog odjela (izložbe pedagoškog odjela, najave, proslave rođendana, Noć u muzeju, pjesma, igre, pedagoške publikacije u muzejskom dućanu),
- digitalizirana vlastita izdanja (Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu),
- pokloni (screensavers, wallpapers, e-razglednice),
- mini-site posvećen egiptologiji (općenito o egiptologiji, pojmovnik, povijest, zemljopis, egipatsko nazivlje, jezik i pisma, mali rječnik, hijeroglifi, imenice i predispozicije, mitologija, članci, zanimljivi linkovi),
- muzejski dućan

#### Usluge koje muzej nudi na web stranici:

- ostvarivanje prava na pristup informacijama,
- muzejski dućan
- informacije o tradicionalnim uslugama (organizirana stručna vodstva)

#### Poveznice na druge mrežne izvore:

- Arheološki park „Andautonija“ u Šćitarjevu
- Zabavni linkovi na mini-site-u EGIPTOLOGIJA

#### Komuniciranje kulturne baštine:

- odabrane jedinice građe (reprezentativni predmeti),

#### Komunikacija s korisnicima:

- ciljne skupine korisnika (Portal Arheološkog muzeja – info za djecu i mlade, info za roditelje, info za profesore, učitelje i druge posjetitelje),
- knjiga gostiju,

- elektronička pošta,
- usluge Weba 2.0 (društvena mreža Facebook).

### *3.2. Hrvatski povijesni muzej*

Počeci javnog djelovanja Hrvatskog povijesnog muzeja vezani su za Narodni muzej u Zagrebu i otvaranje njegovih prvih zbirki posjetiteljima u ljeto 1846. godine. Kao samostalna muzejska ustanova, proistekla iz Arheološko - historičkog odjela Narodnog muzeja, pod nazivom „Hrvatski narodni historički muzej“ počinje djelovati 1940.godine. Godine 1991., u vrijeme demokratskih promjena i procesa osamostaljenja Republike Hrvatske, integracijom Povijesnog muzeja Hrvatske i Muzeja revolucije naroda Hrvatske, osnovana je jedinstvena državna ustanova „Hrvatski povijesni muzej“.

Muzejska građa Hrvatskog povijesnog muzeja broji gotovo 300.000 muzejskih predmeta sistematiziranih u sedamnaest muzejskih zbirki a to su: Arheološka zbirka, Numizmatička zbirka, Zbirka kamenih spomenika, Sakralna zbirka, Zbirka heraldike i sfragistike, Zbirka predmeta iz svakodnevnog života, Zbirka oružja, Zbirka odlikovanja, medalja, plaketa i značaka, Zbirka zastava i zastavnih vrpca, Zbirka odora, Zbirka slika, grafika i skulptura, Kartografska zbirka, Dokumentarna zbirka I, Dokumentarna zbirka II, Likovna zbirka 20.st., Zbirka fotografija, filmova i negativa i Zbirka varia. U djelokrugu Hrvatskoga povijesnog muzeja je i Memorijalni muzej pjesnika Ivana Gorana Kovačića u Lukovdolu u kojemu je 2003.g. otvoren stalni postav. Hrvatski povijesni muzej zbog nedostatnih prostornih uvjeta nikad nije ostvario stalni postav, međutim, s preseljenjem na drugu lokaciju taj će problem biti riješen.<sup>23</sup>

Stranica Povijesnog muzeja se nalazi na sljedećem linku:  
<http://www.hismus.hr/hr/>

---

<sup>23</sup> Hrvatski povijesni muzej. [citirano: 2014-10-12] Dostupno na: <http://www.hismus.hr/hr/o-muzeju/>

### 3.2.1. Analiza sadržaja web stranice Hrvatskog povijesnog muzeja

Web stranica Hrvatskog povijesnog muzeja nudi dvojezičan prijevod stranice, na hrvatski i engleski jezik.

Naslovna stranica nudi opće podatke kao što su:

- radno vrijeme muzeja,
- adresa (povezanost s Google maps),
- kontakti,
- pristup ustanovi (javnim ili osobnim prijevozom),
- parkiralište,
- cijene ulaznica (zavise o tome da li ste odrasla osoba, školarac ili umirovljenik),
- cijena stručnog vodstva,
- povijest muzeja,
- izjava o poslanju,
- akti ustanove (procedura stvaranja ugovornih obveza, izjava o nepostojanju sukoba interesa),
- zbirke (arheološka zbirka, dokumentarna zbirka I, dokumentarna zbirka II, kartografska zbirka, likovna zbirka 20.st., numizmatička zbirka, sakralna zbirka, zbirka fotografija, filmova i negativa, zbirka heraldike i sfragistike, zbirka kamenih spomenika, zbirka odlikovanja, medalja, plaketa i značaka, zbirka odora, zbirka oružja, zbirka predmeta iz svakodnevnog života, zbirka slika, grafika i skulptura, zbirka varia, zbirka zastava i zastavnih vrpca),
- odjeli (knjižnica, edukacijski odjel, informacijsko-edukacijski odjel, preparatorska radionica),
- djelatnici,
- nagrade,
- vodič kroz stalni postav,
- informacije o strategiji prikupljanja građe,
- informacije o zbirkama i fondovima,

- informacije o nakladničkoj i izložbenoj djelatnosti (online arhive izdanja i izložbi),
- novosti – kalendar događanja (otvorenja izložbi, predavanja, promocije, edukativne radionice, igraonice, dani otvorenih vrata i dr.),
- aktualni programi i projekti.

Dodatni sadržaji koje muzej nudi na web stranici su:

- online anketa,
- citati,
- edukativne igre (Edukacijski odjel),
- fotogalerije,
- suvenirnica,
- radni zadaci (Edukacijski odjel),

Usluge koje muzej nudi na web stranici:

- stručna vodstva na engleskom jeziku,
- umnažanje, raspačavanje, javno prikazivanje i korištenje gradiva i kopija gradiva,
- skeniranje, snimanje digitalnom kamerom i kopiranje digitalnih zapisa,
- izrada preslika na papiru,
- korištenje prostora,

Poveznice na druge mrežne izvore:

- srodne muzejske institucije,
- kulturni portali,
- službena stranica Ministarstva kulture,

Komuniciranje kulturne baštine:

- virtualna izložba – patriotski prsteni- zlato za željezo,

Komunikacija s korisnicima:

- elektronička pošta,
- usluge Weba 2.0 (društvena mreža Facebook).

### *3.3. Hrvatski prirodoslovni muzej*

Hrvatski prirodoslovni muzej, jedan od najvećih muzeja u Hrvatskoj, smješten je u povijesnoj plemićkoj palači na bedemima zagrebačkoga Gornjega grada. Začeci današnjih bogatih prirodoslovnih zbirki Muzeja potječu iz Prvostolne akademije u Zagrebu te razdoblja Hrvatskoga narodnog preporoda, kada je u Opatičkoj ulici 1846. godine utemeljen Narodni muzej. U muzejskim se zbirkama nalazi više od 2 milijuna primjeraka minerala, stijena, fosila, prepariranih biljaka i životinja iz svih krajeva hrvatskog ozemlja, ali i iz susjednih zemalja te s drugih kontinenata. Danas se stručna djelatnost Muzeja ostvaruje unutar njegovih specijalističkih odjela: Geološko-paleontološkoga, Zoološkoga, Mineraloško-petrografskoga koji su, izuzev Botaničkoga, do objedinjenja u današnji Hrvatski prirodoslovni muzej 1986. godine, djelovali kao zasebne muzejske institucije.<sup>24</sup>

Stranica Prirodoslovnog muzeja se nalazi na sljedećem linku:  
<http://hpm.web.link2.hr/>

---

<sup>24</sup> Hrvatski prirodoslovni muzej. [citirano:2014-10-13] Dostupno na:  
<http://hpm.web.link2.hr/O%20muzeju>.

### 3.3.1. Analiza sadržaja web stranice Hrvatskog prirodoslovnog muzeja

Web stranica Hrvatskog prirodoslovnog muzeja ne nudi prijevod stranice na neki drugi jezik.

Naslovna stranica nudi opće podatke kao što su:

- radno vrijeme muzeja,
- adresa (povezano sa Google maps),
- kontakti,
- pristup ustanovi (javnim ili osobnim prijevozom),
- parkiralište,
- cijene ulaznica (zavise o tome da li ste odrasla osoba, školarac ili umirovljenik),
- besplatan ulaz,
- cijena stručnog vodstva,
- povijest muzeja,
- vizija i misija muzeja,
- akti ustanove (plan nabave),
- odjeli i zbirke (botanički odjel, geološko-paleontološki odjel, mineraloško-petrografski odjel, zoološki odjel, restauratorsko-preparatorski odjel),
- djelatnici,
- vodič kroz stalni postav,
- informacije o strategiji prikupljanja građe,
- informacije o zbirkama i fondovima,
- informacije o nakladničkoj i izložbenoj djelatnosti (online arhive izdanja i izložbi),
- novosti – kalendar događanja (otvorenja izložbi, predavanja, promocije, edukativne radionice, igraonice, dani otvorenih vrata i dr.),
- aktualni programi i projekti.

Dodatni sadržaji koje muzej nudi na web stranici su:

- pjesma,
- fotogalerije,

Usluge koje muzej nudi na web stranici:

- informacije o tradicionalnim uslugama (organizirana stručna vodstva),
- pravo na pristup informacijama,
- popisi građe (bibliografije stručnih djelatnika Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja),
- organizacija izrade suvenira,
- najam prostora i eksponata,

Poveznice na druge mrežne izvore:

- nema

Komuniciranje kulturne baštine:

- virtualni herbarij,

Komunikacija s korisnicima:

- elektronička pošta,
- usluge Weba 2.0 (društvene mreže Facebook, Twitter, Youtube (u izradi)).

### 3.4. Zaključak

Arheološki, Povijesni i Prirodoslovni muzej imaju web stranice koje su u mnogočemu slične, ali i različite. Svaka od njih daje opće i servisne informacije o radnom vremenu muzeja, cijenama ulaznica i vodstava, adresi, pristupu ustanovi, djelatnicima, povijesti muzeja pa i povijesti svake zbirke. Tu spadaju i informacije o sponzorima, o nakladničkoj i izložbenoj djelatnosti, te novosti o različitim događanjima kojima muzeji nastoje privući publiku - otvorenjima izložbi, koncertima, predavanjima, promocijama, edukativnim radionicama, igraonicama, Danima otvorenih vrata, izletima, Danima i Noćima muzeja i sl. Međutim, uz te osnovne informacije koje svaka web stranica muzeja mora imati, poželjni su i neki dodatni sadržaji koji će zainteresirati stalne korisnike da se vraćaju na stranicu i u samu ustanovu te potencijalne korisnike da im sam sadržaj stranice privuče pažnju na ono što im muzej ima za ponuditi. Arheološki muzej jedini od ova tri muzeja nudi opciju virtualne šetnje po stalnom postavu. Iako ovo nije virtualna šetnja u punom smislu riječi, ona može osobi dočarati samu arhitekturu muzeja, smještaj zbirki i dizajn interijera. Dodatni sadržaji poput fotogalerija mogu dočarati atmosferu na raznim događanjima ili pak približiti stalnim i potencijalnim korisnicima što ih očekuje na novim izložbama. Različite online edukativne igre koje nude Arheološki i Povijesni muzej mogu muzej približiti i najmlađima, a i ponešto ih naučiti i to sve uz dobru zabavu. Isto tako je i sa citatima i pjesmama koje daju jednu novu dubinu suhoparnim web stranicama. Različite online ankete daju do znanja posjetiteljima da su važni i potrebni. Radni zadaci koje Povijesni muzej nudi školarcima osiguravaju koncentraciju djece na ono što im se priča tijekom vodstava. Osim ovih dodatnih sadržaja, muzeji nude i razne usluge kao što su pravo na pristup informacijama, dvojezična stručna vodstva, ali i usluge poput najma prostora koje nude Povijesni i Prirodoslovni muzej. Uz najam prostora, Prirodoslovni muzej nudi i najam ekspanata. Sva tri muzeja nude suvenire kao trajan podsjetnik na posjet muzeju, s time da su Arheološki i Povijesni muzej postavili kataloge suvenira na samu web stranicu. Međutim, to su samo katalogi, ne i e-trgovina. Povijesni muzej nudi i dodatne usluge poput umnažanja, raspačavanja, javnog prikazivanja i korištenja gradiva i kopija gradiva te skeniranja, snimanja digitalnom kamerom i kopiranja digitalnih zapisa. Što se tiče poveznica na druge mrežne izvore, Prirodoslovni muzej ne nudi poveznicu ni na

koju drugu stranicu za razliku od Povijesnog i Arheološkog muzeja. Povijesni muzej nudi poveznice na AKM institucije, službene stranice Ministarstva kulture, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, kulturne portale i sl. Arheološki muzej pak nudi poveznicu na mini-site pod nazivom Egiptologija gdje djeca i odrasli mogu mnogo toga naučiti o starim Egipćanima, njihovim bogovima, pogrebnim običajima pa čak i pisanju hijeroglifa. Nudi i poveznicu na web stranicu arheološkog parka „Andautonija“ u Šćitarjevu koji spada u domenu Arheološkog muzeja gdje se posjetitelj može dalje informirati ukoliko ga zanima posjet spomenutom parku. Što se tiče komuniciranja kulturne baštine, niti jedan muzej se na ovom području nije iskazao. Arheološki muzej nudi za pogledati tek par reprezentativnih predmeta za svaku zbirku sa siromašnim opisom bez dublje kontekstualno-interpretativne podrške, odnosno, odabrani predmeti imaju uz sebe napisan samo opis izgleda, vrijeme nastanka, mjesto nastanka i visinu. Povijesni muzej omogućava pregled zbirke, međutim uz te predmete ne stoje nikakve informacije o onome što gledamo. Prikazuje se samo fotografija predmeta bez ikakvih primarnih kataloških informacija. Međutim, Povijesni muzej pruža korisnicima razgledavanje virtualne izložbe pod nazivom Patriotski prsteni – zlato za željezo u čijem se uvodnom dijelu upoznaje korisnika sa samom tematikom izložbe, a kasnije se prikazuju sami predmeti. Prirodoslovni muzej na svojoj stranici nudi virtualni herbarij gdje se mogu pretraživati herbarijski primjerci. Online komunikacija sva tri muzeja s korisnicima pretežito je jednosmjerna. Stranice nude obraćanje muzeju samo putem elektroničke pošte, međutim, s druge strane, svi ti muzeji imaju vlastitu Facebook stranicu gdje se na dnevnoj bazi objavljuju novosti, zanimljivosti, fotogalerije s različitim događanja, a i korisnici mogu iznositi svoje komentare i stvarati vlastite sadržaje. No, bez obzira na to, potrebno je da muzeji tu mogućnost stvaranja sadržaja omoguće i na web stranici s obzirom da nemaju svi ljudi Facebook profile. Isto tako, ovi muzeji imaju dvojezičnu mogućnost prijevoda stranice, uz iznimku Prirodoslovnog muzeja koji nudi stranicu samo na hrvatskom jeziku. Kada bi se obratila pažnja i na tu stavku, muzeji bi vjerojatno privukli još veći broj inozemnih posjetitelja.

U svakom slučaju, vidljivo je da se muzeji iznimno trude privući pažnju svih razina posjetitelja i da se trude biti u toku s muzejima u inozemstvu. Web stranice su mnogo napredovale i u smislu dizajna i u smislu sadržaja. Iako web stranice muzejima i

danas služe kao sredstvo promoviranja, uvelike im je ojačala edukativna komponenta i uvođenje dodatnih sadržaja koji se ne mogu susresti u fizičkoj inačici muzeja.

## 4. ANTROPOLOGIJA I MREŽNE STRANICE ANTROPOLOŠKIH CENTARA

### 4.1. O antropologiji

Antropologija je znanost koja proučava čovjeka, njegovu povijest i geografsku raširenost, zakonitosti koje mu uvjetuju biološki i društveni razvoj, načela njihova međuodnosa te društvene i kulturne fenomene različitih ljudskih zajednica. Proučava i čovjeku slična bića, točnije sve njegove evolutivne oblike.

Smatra se da antropologija uključuje četiri polja ili poddiscipline :

- Biološku/fizičku antropologiju
- Arheologiju
- Antropološku lingvistiku
- Kulturnu antropologiju.<sup>25</sup>

*Biološku antropologiju* se ponekad naziva starijim terminom „fizička antropologija“ koji upućuje na to da se ona prvenstveno bavi anatomskim usporedbama između ljudske vrste i viših primata (kao što su čimpanze i gorile) te odnosima između modernih ljudskih bića i naših predaka<sup>26</sup>. Bavi se proučavanjem ljudskog prilagođavanja različitim okolinama, kulturno uvjetovanim načinima ponašanja, uzrocima bolesti i prerane smrti. Primarno se bavi istraživanjem pitanja vezanih uz teoriju evolucije, našeg mjesta u prirodi, prilagodbe i biološke varijacije ljudi.<sup>27</sup> Kako bi razumjeli ove procese, biološki antropolozi proučavaju druge primare (primatologija), fosilne dokaze o ljudskoj evoluciji (paleoantropologija), prapovijesne ljude i ljudsku osteologiju (bioarheologija), biologiju ljudi (zdravlje, prilagodba, genetika, evolucija, rast, razvoj), bolesti kroz povijest (paleopatologija), prilagodbu ponašanja (ekologija ljudskog ponašanja) te identifikaciju modernih ljudskih ostataka i rekonstrukciju događaja koji su prethodili

---

<sup>25</sup> Rhine, Stanley. Bone voyage: A Journey in Forensic Anthropology. University of New Mexico Press, Albuquerque, 1998. Str. 132

<sup>26</sup> Portal za škole. [citirano: 2014-10-14] Dostupno na: [http://www.skole.hr/ucenici/ss?news\\_id=7004](http://www.skole.hr/ucenici/ss?news_id=7004)

<sup>27</sup> American Anthropological Association. [citirano: 2014-10-14] Dostupno na: <http://www.aaanet.org/about/whatisanthropology.cfm>

smrti                      osobe                      (forenzička                      antropologija).<sup>28</sup>

*Arheologija* se bavi proučavanjem ljudi i kultura od prapovijesti pa do recentnih vremena, kroz analizu materijalnih ostataka, od artefakata i dokaza o prošlim okolišima do arhitekture i krajolika.<sup>29</sup> Arheolozi koriste metode topografije, iskapanja, analize i virtualne arheologije kako bi sakupili znanje o ljudima iz povijesti i njihovim kulturama. Arheologija se sastoji od velikog broja podvrsta a neke od njih su sljedeće: arheometrija (arheologija koja koristi znanstvene metode i tehnologije), klasična arheologija (arheologija koja proučava najrazvijenije civilizacije svijeta u prošlosti), etnoarheologija (arheologija koja povezuje prošlost sa sadašnjošću),<sup>30</sup> eksperimentalna arheologija (arheologija koja generira i testira arheološke hipoteze) itd.

*Lingvistika* se odnosi na proučavanje jezika, osobito s obzirom na njegovu raznolikost. Također proučava i način na koji jezik reflektira i utječe na društveni život pojedinca i zajednice. Antropološka lingvistika dijeli s antropologijom brigu o razumijevanju moći, nejednakosti, socijalnoj promijeni, posebno zato što su oni prikazani kroz jezik i govor.<sup>31</sup> Postoje četiri grane antropološke lingvistike, a to su: deskriptivna lingvistika (proučava strukturu jezika), etnolingvistika (proučava kako su jezici i kulture povezani), povijesna lingvistika (proučava kako se jezici mijenjaju) i sociolingvistika (proučava jezik u različitim društvenim oblicima i kontekstima).<sup>32</sup>

*Kulturna antropologija* je najveća poddisciplina. Ona uključuje proučavanje kulturne raznolikosti, razotkrivanje društvene strukture te interpretaciju simbolizma. Sociokulturalni antropolozi istražuju kako ljudi na različitim mjestima žive i shvaćaju

---

<sup>28</sup> Forumotion [citirano: 2014-10-14] Dostupno na: <http://learning.forumotion.com/t87-branches-of-biological-anthropology>

<sup>29</sup> American Anthropological Association [citirano: 2014-10-14] Dostupno na: <http://www.aaanet.org/about/whatisanthropology.cfm>

<sup>30</sup> Parker, Alan. Branches of Archaeology //Sciences [citirano:2014-10-14] Dostupno na: <http://www.sciences360.com/index.php/branches-of-archaeology-2-5109/>

<sup>31</sup> Parker, Alan. Branches of Archaeology //Sciences [citirano:2014-10-14] Dostupno na: <http://www.sciences360.com/index.php/branches-of-archaeology-2-5109/>

<sup>32</sup> Sablan, Alex. Four Branches of Linguistic Anthropology. [citirano:2014-10-14] Dostupno na: <http://anthropology.alexsablan.info/four-branches-of-linguistic-anthropology/>

svijet koji ih okružuje. Sociokulturni antropolozi često smatraju da je najbolje provesti neko vrijeme u određenoj zajednici kako bi se proučavala raznolikost ljudi i kultura.<sup>33</sup> Teme kojih se dotiču ovi antropolozi uključuju zdravlje, posao, ekologiju i okoliš, obrazovanje, poljoprivredu i razvoj te socijalne promjene.<sup>34</sup>

#### *4.2. Mrežne stranice antropoloških centara*

Broj mrežnih stranica antropoloških centara je izrazito mali, vjerojatno iz razloga što je sam broj antropoloških centara relativno mali. Većina mrežnih stranica antropoloških centara/odjela koje se mogu susresti na Internetu, vezana je uz sveučilišta odn. studij antropologije. Za ovaj rad, potrebne su nam mrežne stranice Antropoloških centara vezanih uz muzeje ili uz srodne institucije.

S obzirom da su odabrane mrežne stranice antropoloških centara vezane uz muzeje, za samu analizu tih mrežnih stranica koristiti ću obrazac koji sam koristila i za analizu mrežnih stranica muzeja.

---

<sup>33</sup> American Anthropological Association. This is Anthropology: About Anthropology. [citirano:2014-10-14] Dostupno na: <http://www.thisisanthropology.com/about-anthropology>

<sup>34</sup> American Anthropological Association. [citirano: 2014-10-14] Dostupno na: <http://www.aaanet.org/about/whatisanthropology.cfm>

## 5. ANALIZA MREŽNIH STRANICA TRIJU ANTROPOLOŠKIH CENTARA

### 5.1. *Smithsonian Institution – National Museum of Natural History*

Smithsonian je osnovan 1846. godine i to je najveći kompleks muzeja i istraživačkih centara na svijetu. Sastoji se od 19 muzeja i galerija, Nacionalnog Zoološkog Parka i 9 istraživačkih ustanova. Smithsonian posjeduje 138 milijuna artefakata, likovnih radova i različitih primjeraka. 127 milijuna od ovih artefakata i primjeraka posjeduje National Museum of Natural History.<sup>35</sup>

National Museum of Natural History je dio Smithsonian Institution-a i otvoren je javnosti 1910. godine. To je najposjećeniji prirodoslovni muzej na svijetu.

Muzej je posvećen poticanju znatiželje, istraživanja i učenja o svijetu prirode kroz svoja neusporediva istraživanja, zbirke, izložbe i edukacijske programe. Neke od zbirke koje muzej posjeduje su zbirke 30 milijuna kukaca, 4.5 milijuna biljaka u herbarijima, 7 milijuna riba u akvarijima, 2 milijuna kulturnih artefakata te 400 000 fotografija koje se nalaze u Nacionalnom Antropološkom Arhivu.<sup>36</sup> Sastoji se i od nekoliko znanstvenih odjela, a to su: Antropologija, Botanika, Entomologija, Zoologija beskraljeznjaka, Mineralne znanosti, Paleobiologija i Zoologija kraljeznjaka.<sup>37</sup>

Antropološki odjel/centar provodi istraživanja u vezi različitih tema i područja na svijetu. Neke od tih tema su interakcije između čovjeka i okoliša, migracije ljudi, porijeklo domestikacije, lingvistika i forenzička antropologija. Centar posjeduje tri zbirke: Arheološku zbirku, Etnološku zbirku i Zbirku fizičke antropologije.

Arheološka zbirka se sastoji od 2 milijuna različitih predmeta koji su primarno prikupljeni na iskopanjima koje je sponzorirao Smithsonian.

---

<sup>35</sup> Smithsonian institutions [citirano: 2014-10-15] Dostupno na: <http://www.si.edu/About>

<sup>36</sup> National Museum of Natural History. [citirano: 2014-10-15] Dostupno na: <http://www.mnh.si.edu/about.html>

<sup>37</sup> National Museum of Natural History. [citirano: 2014-10-15] Dostupno na: <http://www.mnh.si.edu/rc/>

Etnološka zbirka se sastoji od 250 000 predmeta koji predstavljaju kulture diljem svijeta iz 19., 20. i 21. stoljeća.

Zbirka fizičke antropologije sastoji se od različitih anatomske preparata modernog čovjeka, primarno osteoloških koje se koriste za proučavanje u biološkoj antropologiji. Oko 33 000 kostura predstavlja uzorke različitih arheoloških populacija iz čitavog svijeta. Većina tog materijala otkrivena je tijekom arheoloških iskapanja.<sup>38</sup> Zbirka obuhvaća i najvažniji znanstveni resurs u fizikalnoj antropologiji – zbirku Terry. Tu zbirku čini 1600 potpuno očuvanih kostura osoba koje su donirale svoje tijelo znanosti te za njih postoje pouzdani podaci o spolu, doživljenoj starosti, populacijskoj pripadnosti i bolestima od kojih su bolovali.<sup>39</sup>

Linkovi na stranice Smithsonian Institution-a i National Museum of Natural History-a:

- <http://www.si.edu/>
- <http://www.si.edu/Museums/natural-history-museum>

Stranica Antropološkog centra/odjela se nalazi na sljedećem linku:

<http://anthropology.si.edu/>

---

<sup>38</sup> Department of Anthropology [citirano:2014-10-15] Dostupno na: <http://anthropology.si.edu/cm/>

<sup>39</sup> Šlaus, Mario. Bioarheologija: Demografija, zdravlje, traume i prehrana starohrvatskih populacija. Školska knjiga. Zagreb, 2006. Str. 16

### 5.1.1. Analiza sadržaja web stranice Antropološkog centra Smithsonian Institution-a

Web stranica antropološkog centra nudi prijevod stranice na sve jezike svijeta uz pomoć Google prevoditelja.

Opće i servisne informacije o ustanovi

- adresa (physical address, mailing address, povezanost s Google maps),
- radno vrijeme za posjete istraživača i freelancer-a,
- pristup ustanovi (javnim, osobnim i organiziranim prijevozom od same institucije),
- zbirke (arheološka zbirka, etnološka zbirka, zbirka fizičke antropologije),
- arhivi (nacionalni antropološki arhivi, human studies film archives),
- laboratorij (antropološki laboratorij konzerviranja),
- djelatnici,
- kontakti (telefon, elektronička pošta),
- povijest ustanove,
- informacije o strategiji prikupljanja građe,
- informacije o zbirkama i fondovima,
- vodič kroz zbirke,
- informacije o nakladničkoj djelatnosti (online arhive izdanja),
- novosti – kalendar događanja (otvorenja izložbi, predavanja, promocije, programi za edukaciju, edukativne radionice i dr.),
- aktualni programi i projekti,
- programi i projekti u pripremi,
- nove akvizicije,
- akti ustanove ( pravilnici o korištenju zgrade, obrasci),
- informacije o stažiranju,
- informacije o prijateljima ustanove,
- informacije o mogućnostima doniranja,
- informacije o volontiranju,
- informacije o sponzorima (izložbe),

- informacije o partnerima,

#### Dodatni sadržaji

- Takozvani "outreach" materijali – letci, bibliografije i aktivnosti podučavanja,
- mini-site Forenzične antropologije – osnovna edukacija o kostima, o forenzičnoj antropologiji u Smithsonianu, o forenzičnoj rekonstrukciji lica, o tome kako postati forenzični antropolog, direktorij nekih forenzičnih slučajeva, vodič za učitelje, video materijali, webcomic,
- mini-site Nacionalnih antropoloških arhiva - online izložci, pretraga arhiva, kontakt i posjete, doniranje kolekcija i FAQ, stažiranje, volontiranje, itd.),
- mini-site Arctic Studies Center – izložbe, istraživanja, publikacije, itd.),
- digitalizirana vlastita izdanja (institucijski repozitorij),
- popis publikacija,
- video intervjui sa osobljem,
- audio datoteke,
- prezentacije,
- mobilne aplikacije,
- biografije znamenitih ljudi ili zaslužnika (zaposlenika, utemeljitelja ustanove i dr.)
- povijesne crtice, zabavne činjenice, zanimljivosti,

#### Usluge

- informacije o tradicionalnim uslugama (uvjeti korištenja građe, posudba i rezervacija građe, umnažanje fotografija, rukopisa, zvučnih snimaka),
- najčešće postavljana pitanja (FAQ),
- glasilo,
- ostvarivanje prava na pristup informacijama,
- elektronički katalozi ( različiti popisi građe),
- pristup online knjižnici,

#### Poveznice na druge mrežne izvore

- baze podataka,
- elektronički katalogi,
- digitalne zbirke,
- virtualne izložbe,
- srodne ustanove,
- matične ustanove,
- kulturni portali,

#### Komuniciranje kulturne baštine

- odabrane jedinice građe (reprezentativni predmeti),
- online zbirke,
- online baze podataka,
- online pristup arhivu,
- virtualne izložbe,
- video datoteke – o nastanku antropološke zbirke,

#### Komunikacija s korisnicima

- objave zanimljivih odgovora korisnika na postavljena pitanja,
- elektronička pošta,
- e-trgovina,
- usluge Weba 2.0 (društvene mreže (Facebook, Twitter (Human origins)), iTunes, Youtube, blog ( Arctic Studies Center), forum (Teacher's forum).

## 5.2. *Naturhistorisches Museum Wien*

Naturhistorisches Museum Wien je jedan od najvećih, najstarijih i najznačajnijih prirodoslovnih muzeja na svijetu. Zgrada u kojemu je smješten izgrađena je još 1889. godine. Danas čuva zbirku od oko 3 milijuna primjeraka i artefakata. Među tim primjercima čuva i poznate i jedinstvene predmete poput 25 000 godina staru figuru Venere iz Willendorfa, skoro potpuni kostur Steller-ove morske krave koja je izumrla prije gotovo 200 godina, ogromne kosture dinosaura i najstariju i najveću zbirku meteorita na svijetu. U istraživačkim odjelima muzeja, 60 znanstvenika izvodi osnovna istraživanja u različitim područjima antropologije, botanike, geologije i paleontologije, minerologije i petrografije, prapovijesti, zoologije kralježnjaka, beskralježnjaka i kukaca. Stoga je muzej postao priznati centar stručnosti za znanstvena pitanja koja su od fundamentalne važnosti. Isto tako, ovaj je muzej jedan od najvećih ne-sveučilišnih istraživačkih institucija u Austriji.<sup>40</sup>

Antropološki centar ima opsežnu zbirku koja ga čini vodećim u tom području. Od njegovog osnivanja 1876., centar/odjel je sakupio 60 000 primjeraka (uključujući prapovijesne ljudske skeletne ostatke, fotografije i rendgenske snimke, odljeve i kalupe, metričke/morfološke pronalaski). Kvalificirani zaposlenici rade na održavanju znanstvenih zbirki i u opsežnoj i važnoj stručnoj knjižnici.<sup>41</sup>

Link na stranicu Naturhistorisches Museum Wien-a : <http://www.nhm-wien.ac.at/>

Sam Antropološki centar se nalazi na sljedećem linku: <http://www.nhm-wien.ac.at/en/research/anthropology>

---

<sup>40</sup>Naturhistorisches Museum Wien. [citirano: 2014-10-17] Dostupno na: <http://www.nhm-wien.ac.at/en/museum>

<sup>41</sup>Naturhistorisches Museum Wien. [citirano: 2014-10-17] Dostupno na: <http://www.nhm-wien.ac.at/en/research/anthropology>

*5.2.1. Analiza sadržaja web stranice Antropološkog centra Naturhistorisches Museum Wien*

Web stranica antropološkog centra nudi prijevod stranice na njemački i engleski jezik.

Opće i servisne informacije o ustanovi

- djelatnici,
- zbirka (patološko-anatomska zbirka),
- osnovne informacije o samom centru,
- volonteri i pripravnici.

### 5.3. Bernice Pauahi Bishop Museum

Bishop museum je osnovan 1889. godine. Osnovao ga je Charles Reed Bishop u čast svojoj ženi, Princezi Bernice Pauahi Bishop, posljednjeg potomka kraljevske obitelji Kamehameha. Muzej je osnovan kako bi se u njemu čuvala velika zbirka havajskih artefakata i ostavštine Princezine kraljevske obitelji. Muzej sadrži milijune artefakata, dokumenata i fotografija o havajskim i drugim tihooceanskim otočnim kulturama. Sadrži i jednu od najvećih zbirki prirodoslovnih primjeraka na svijetu. Služenje i predstavljanje interesa havajskih domorodaca je primarna svrha Muzeja.<sup>42</sup>

Muzej se bavi istraživačkim radom u području prirodnih znanosti i u području kulturoloških znanosti. Odjel za kulturološke resurse se sastoji od Antropološkog centra/odjela, Kulturoloških zbirki, knjižnice i arhiva.

U prošlom stoljeću, svrha Antropološkog centra bila je proučavanje kulturološkog nasljedstva Havajaca i kulture njihovih predaka. Danas je Antropološki centar primarno fokusiran na program arheoloških istraživanja, koristeći tehnike ove discipline za odgovaranje na pitanja o dugoročnoj povijesti havajaca i tihooceanskih otoka. Centar čuva i raznoliku zbirku arheoloških materijala iskopanih na Havajima, kao i na drugih 50 otoka i arhipelaga u Oceaniji.<sup>43</sup>

Link na stranicu Bishop Museum-a: <http://www.bishopmuseum.org/>

Stranica Antropološkog centra se nalazi na sljedećem linku: <http://www.bishopmuseum.org/research/cultstud/anthro.html>

---

<sup>42</sup>Bernice Pauahi Bishop Museum. [citirano: 2014-10-19] Dostupno na: <http://www.bishopmuseum.org/aboutus/>

<sup>43</sup>Bernice Pauahi Bishop Museum. [citirano: 2014-10-19] Dostupno na: [http://www.bishopmuseum.org/research/cultstud/anthro\\_about\\_collections.html](http://www.bishopmuseum.org/research/cultstud/anthro_about_collections.html)

### 5.3.1. Analiza sadržaja web stranice Antropološkog centra Bishop muzeja

Web stranica antropološkog centra nudi prijevod stranice samo na engleski jezik.

#### Opće i servisne informacije o ustanovi

- adresa,
- zbirke ( havajska zbirka, polinezijska zbirka, zapadno-tihooceanska zbirka, zbirka arheoloških dokumenata),
- djelatnici,
- kontakti (telefon, telefaks, elektronička pošta),
- povijest ustanove,
- informacije o strategiji prikupljanja građe,
- informacije o zbirkama i fondovima,
- informacije o nakladničkoj i izložbenoj djelatnosti (online arhive izdanja),
- aktualni programi i projekti,
- akti ustanove ( polica o pristupu zbirkama, polica posudbe, polica destruktivnih analiza, polica o fotografiranju slika i artefakata te umnažanju, obrasci, izvješća, strategija),

#### Dodatni sadržaji

- poveznice na recentne publikacije,

#### Usluge

- informacije o tradicionalnim uslugama (uvjeti pristupa zbirkama, uvjeti posudbe, uvjeti destruktivnih analiza, uvjeti skeniranja i fotokopiranja, uvjeti umnažanja),
- ostvarivanje prava na pristup informacijama,
- elektronički katalogi (različiti popisi građe);

#### Poveznice na druge mrežne izvore

- baze: baza projekata (sadašnjih i prošlih), baza antropoloških rukopisa (prošlih), baza havajskih etnografskih bilješki, baza podataka o svakom lokalitetu na Havajima, etnobotanička baza podataka,
- digitalne zbirke (u procesu izrade),
- stranica Društva za arheologiju Havaja,
- službene stranice institucija državne uprave i lokalne samouprave,

#### Komuniciranje kulturne baštine

- odabrane jedinice građe (reprezentativni predmeti),
- online zbirke (u procesu izrade),

#### Komunikacija s korisnicima

- elektronička pošta,
- usluge Weba 2.0 (blog).

#### 5.4. Zaključak

Kao što sam ranije spomenula, broj antropoloških centara je relativno malen a većina njih su ujedno i antropološki odjeli na raznim fakultetima. Oni koji jesu antropološki centri u sklopu muzeja i sličnih institucija, često nemaju vlastite web stranice. U odnosu na muzeje, antropološki centri su – relativno gledajući, donekle zatvoren sustav uglavnom zaokupljen svojom djelatnošću. Kao što je vidljivo iz analiza centara, Antropološki centar u sklopu Naturhistorisches Museum Wien, nudi korisnicima i posjetiteljima samog muzeja iznimno malo informacija, tek toliko da se zna da postoji i tko u njemu radi. Ukoliko proučite ostale znanstvene odjele/centre u sklopu spomenutog muzeja, zapaziti ćete da većina njih nudi vrlo mali broj informacija, ali opet - više nego antropološki centar. Većina antropoloških centara je usredotočena na znanstveno-istraživački rad te sukladno tome nije toliko zaokupljeno privlačenjem šire publike. S druge strane postoje antropološki centri u Smithsonian-u i Bishop Museum-u koji žele ispričati priču o sebi, svojim zbirkama, projektima, koji žele upoznati ljude sa svojim radom i koji se trude, barem na bazičnoj razini educirati ljude o antropološkoj znanosti. Antropološki centar Bishop Museum-a tako osim općih informacija poput adrese, zbirke, kontakata, djelatnika, akata i slično, nudi i sadržaje poput pristupa recentnim publikacijama, usluge poput pristupa zbirkama, posudbi, analiza, umnažanja - naravno, sve pod određenim uvjetima, te usluge skeniranja i fotokopiranja. Isto tako, nudi i poveznice na različite baze, od baza projekata do baza antropoloških rukopisa. Na desnoj strani web stranice u određenim podizbornicima su prikazani neki zanimljivi predmeti koji su u posjedu centra. Komunikacija s korisnicima se svodi na elektroničku poštu i blog na kojemu se ažuriraju novosti o projektima. Ukoliko pogledamo web stranicu Antropološkog centra u Smithsonianu, možemo vidjeti da sama stranica nudi pregršt informacija i sadržaja, do te mjere da detaljnije istraživanje stranice može dovesti do toga da se čovjek jednostavno "izgubi" među svim ponuđenim poveznicama i sadržajima. Web stranica nudi opće informacije koje smo susreli i kod prijašnjih web stranica centara, ali i muzeja, uz dodatak informacija o stažiranju i volontiranju na standardan i "online" način, o mogućnostima doniranja artefakata i slično. Dodatni sadržaji su nevjerojatno bogati. Tu se mogu naći različiti

materijali u obliku letaka, bibliografija, aktivnosti podučavanja, prezentacija, video datoteka, zvučnih datoteka, itd.

Isto tako, stranica nudi i podsite-ove, odnosno mini-siteove kao što je mini-site Forenzična antropologija koji nudi osnovne podatke o tome čime se ta vrsta antropologije bavi, o bazičnoj anatomiji kostiju, kako postati forenzični antropolog, o specifičnim tehnikama kao što je forenzična rekonstrukcija lica, te direktoriji nekih zanimljivih i neobičnih forenzičnih slučajeva. Osim ovog mini-site-a, tu se nalaze i mini-site-ovi od National Anthropological Archives i Arctic Studies Center koji nude pak svoje izbornike. Mini-site od National Anthropological Archives nudi mogućnost online pregledavanja izložaka uz koje postoje i informacije o njima, pregleda arhiva, informiranja o kontaktima, posjetima, doniranju kolekcija, stažiranja, volontiranja itd. Mini-site Arctic Studies Centra nudi pregled izložbi, istraživanja i publikacija.

Osim spomenutog, stranica Antropološkog centra nudi i različite popise publikacija te kraće biografije zaposlenika i osoba važnih za sam centar. Pod zabavni dio bih još spomenula različite povijesne crtice, zanimljivosti i mobilnu aplikaciju koja se mogu naći na stranici.

Uz spomenute dodatne sadržaje, web stranica nudi i informacije o različitim uslugama kao što su umnažanja i posudbe fotografija, rukopisa i zvučnih snimaka. Tu su i usluge odgovaranja na najčešće postavljena pitanja, pristup online knjižnici da vidite da li je željena literatura dostupna i slično.

Poveznice koje stranica nudi su slične onima koje nude i muzeji.

Komuniciranje kulturne baštine odvija se preko: odabranih reprezentativnih predmeta, online zbirke predmeta, baza podataka, pristupa arhivu, virtualnih izložaba i video materijala kao što je onaj o nastanku antropološke zbirke.

Antropološki centar Smithsoniana komunicira sa svojim korisnicima na različite načine. Često zna objaviti neka zanimljiva pitanja na koja korisnici odgovaraju, te njihovi odgovori budu kasnije objavljeni na samoj stranici. Komunikacija se standardno odvija i preko elektroničke pošte koja je i dalje omiljeni posrednik između ustanova i korisnika. Tu su je i mogućnost online kupovine različitih suvenira. Uz spomenuto, centar nudi i komuniciranje pomoću Web 2.0 tehnologija kao što su Facebook, Twitter, iTunes, Youtube, blog i forum.

Razmatrajući ranije navedeno, zaključak je da bi se antropološki centri diljem svijeta, barem što se tiče otvorenosti prema korisnicima, trebali što više ugledati na web stranice Smithsonian Institution-a. Ljudi su željni znanja i poslanje svakog znanstvenog centra je da redovito obavještava građanstvo o novim istraživanjima, rezultatima istraživanja, radionicama i slično, i to na što pristupačniji i jednostavniji način.

## **6. KOMPARATIVNA ANALIZA ODABRANIH WEB STRANICA ANTROPOLOŠKIH CENTARA I SRODNIH MUZEJSKIH INSTITUCIJA**

Kao i web stranice muzeja, tako i web stranice antropoloških centara pokazuju značajne razlike u obujmu informacija i sadržaja koje te stranice nude. Sudeći prema web stranici Antropološkog centra u sklopu Naturhistorisches Museum Wien te prema brzom pregledu još nekih malobrojnih, europskih antropoloških centara (npr. Antropološki centar u sklopu Hungarian Natural History Museum-a), ispada da web stranice te vrste centara u Europi zaostaju za onima u Americi. Daju iznimno malo uvida u svoje poslanje, zbirke i istraživački rad. Ono što općenito nude su povijest centra, popis zaposlenika i njihove biografije te eventualno popis zbirki. U Americi su već odavno shvatili veliki potencijal virtualne komunikacije antropoloških centara sa istraživačima i znatiželjnicima. Bez obzira na te fundamentalne razlike u obujmu sadržaja, u nastavku teksta istaknuti ću poveznice i razlike između web stranica muzeja i web stranica antropoloških centara.

Sličnosti između web stranica muzeja i web stranica antropoloških centara su mnogobrojne. Sav sadržaj i informacije web stranica mogu se kod obje vrste institucija rasporediti u isti obrazac. Oboje nude opće i servisne informacije o adresi, zbirkama, zaposlenicima i slično, kao i različite edukativne i zabavne dodatne sadržaje. Osim toga, obje nude i različite usluge, poveznice, načine komuniciranja sa korisnicima, ali i načine komuniciranja baštine. Mogli bismo zapravo reći da obje pružaju i podatke vezane uz promidžbu, ali i podatke kojima je primarna svrha edukacija korisnika.

Razlike su na prvi pogled možda manje uočljive, ali sasvim sigurno postoje. Kada samo komparirate naslovne stranice jednoga i drugog zamijetit ćete da antropološki centri već tu nude i opis djelatnosti centra te područja njegova istraživanja. Muzeji ove informacije nude uglavnom u posebnim podizbornicima dok na naslovnim stranicama najčešće donose informacije o sadašnjim i budućim izložbama, predavanjima i radionicama, te radnom vremenu i cjenicima. Iz web stranica je također moguće primijetiti kako su antropološki centri nešto zatvoreniji sustav od muzeja budući da njima nije u interesu privlačiti posjetitelje, već eventualno istraživače u potrazi za

novim materijalom za analizu. Stoga na njihovoj web stranici najčešće stoje obrasci koje je potrebno ispuniti te kontakti odgovornih osoba koji će vam odobriti pristup samom centru i njegovim zbirkama. Isto tako, primarne funkcije antropoloških centara jesu istraživanje i objavljivanje istraživačkih odnosno znanstvenih radova te zaštita samih zbirki, sukladno čemu oni nemaju pedagoški i marketinški odjel. Vodstva po zbirkama u poznatom obliku nisu navedena na njihovoj stranici iz razloga što ih ne rade. Eventualna vodstva koja se mogu dobiti su ona u obliku video materijala. S obzirom na cijeli taj koncept zatvorenog sustava, antropološki centri nemaju ni cjenike na svojim stranicama budući da ne daju mogućnost posjeta (osim uz dopuštenje) i vodstava, kao ni iznajmljivanja prostora.

U odnosu na antropološke centre muzeji predstavljaju bitno otvorenije sustave kojima je dolazak, što je moguće većeg broja, posjetitelja od vitalne važnosti. Muzeji žele komunicirati sa svojim posjetiteljima preko ne-virtualnih izložbi, predavanja, radionica i slično. Muzeji održavaju ravnotežu između tri funkcije: istraživanja, zaštite i komuniciranja. Svakoj od tih funkciju pridaju jednaku količinu pažnje i posvećenosti što se onda i odražava na njihovim web stranicama.

Ono što je također odmah uočljivo na web stranicama muzeja i antropoloških centara jest značajna razlika u informacijama vezanih uz zaposlenike odnosno njihove biografije. Web stranice muzeja ne pružaju biografije i bibliografije svojih zaposlenika. Na njihovim stranicama se mogu naći samo adrese elektroničke pošte zaposlenika. Za razliku od njih, antropološki centri na svojim stranicama imaju napisane čitave biografije svojih djelatnika uključujući i vrlo detaljne bibliografije ili popis objavljenih znanstvenih publikacija. Antropološki centri također nude i veći broj različitih pretraživih baza podataka, uključujući i pretraživanje literature u knjižnicama. Zanimljivo je i to da, kontraintuitivno, antropološki centri na svojim web stranicama najčešće daju detaljan kontekst nekom predmetu kojega predstavljaju, dok naši muzeji daju samo osnovne informacije o samom predmetu kao što su inventarni broj te kratki opis predmeta.

Sadržaj web stranica antropoloških centara uvelike ovisi i o zbirkama koje ti centri posjeduju. Budući da se, kao što je ranije napomenuto, antropologija dijeli na različite vrste i podvrste, nije niti moguće, niti etično online putem korisnicima davati

informacije o na primjer forenzično antropološkim zbirkama ili slučajevima. Međutim, web stranica svakako mora korisnike upoznati s postojanjem spomenute zbirke i sa samom djelatnošću vezanom uz tu vrstu antropologije. Dobar dodatak su i edukativni materijali te pozivi na radionice vezane uz tu tematiku.

## 7. ZAKLJUČAK

S današnjim ubrzanim razvojem tehnologije, važno je da muzeji, antropološki centri i srodne institucije budu u koraku s njom te da prate trendove, što radi vlastitih potreba, što radi korisnika. Web stranice su omogućile zblizavanje institucija i korisnika i ta povezanost se i dalje povećava s obzirom da ta komunikacija nije više jednosmjerna. I muzeji i antropološki centri (iako u nešto manjoj mjeri) otvaraju svoja virtualna vrata korisnicima. Nude im uvid u sve aspekte svog djelovanja. Sadržaji koje nalazimo na njihovim stranicama su primamljivi i pozivaju nas da ponovno svratimo u taj svijet. Uspoređujući nekadašnje web stranice sa današnjima, ove prve su bile iznimno hladne i ograničene. Na sreću, to se vidljivo promijenilo. Ono što mi je posebno drago za istaknuti jest da naše web stranice muzeja idu u korak sa web stranicama u inozemstvu, ako ne i korak ili dva ispred, i što se tiče strukturiranosti i što se tiče sadržaja. Što se pak tiče antropoloških centara, ne bi bilo loše da promotre web stranicu antropološkog centra u Smithsonian-u koji je po meni ogledni primjerak među centrima. Nadam da će i moja izrada web stranice doprinijeti tome da se naš Antropološki centar oglasi i da otvori svoja virtualna vrata.

## 8. LITERATURA

1. American Anthropological Association. [citirano: 2014-10-14] Dostupno na: <http://www.aaanet.org/about/whatisanthropology.cfm>
2. American Anthropological Association. This is Anthropology: About Anthropology. [citirano:2014-10-14] Dostupno na: <http://www.thisisanthropology.com/about-anthropology>
3. Arheološki muzej u Zagrebu. [citirano:2014-10-10] Dostupno na: <http://amz.hr/naslovnica/odjeli/zbirke.aspx>
4. Arheološki muzej u Zagrebu. [citirano:2014-10-10] Dostupno na:<http://amz.hr/naslovnica/o-muzeju/povijest.aspx>
5. Bernice Pauahi Bishop Museum. [citirano: 2014-10-19] Dostupno na: <http://www.bishopmuseum.org/aboutus/>
6. Bernice Pauahi Bishop Museum. [citirano: 2014-10-19] Dostupno na: [http://www.bishopmuseum.org/research/cultstud/anthro\\_about\\_collections.html](http://www.bishopmuseum.org/research/cultstud/anthro_about_collections.html)
7. Department of Anthropology [citirano:2014-10-15] Dostupno na: <http://anthropology.si.edu/cm/>
8. Dražin-Trbuljak, Lada. Redizajn web stranica Muzejskoga dokumentacijskog centra//Muzeologija 41/42. Zagreb.
9. Eclectic. [citirano: 2014-10-02] Dostupno na: <http://eclectic.ss.uci.edu/~drwhite/anthro.htm>
10. Forumotion [citirano: 2014-10-14] Dostupno na: <http://learning.forumotion.com/t87-branches-of-biological-anthropology>
11. Hrvatski povijesni muzej. [citirano: 2014-10-12] Dostupno na: <http://www.hismus.hr/hr/o-muzeju/>
12. Hrvatski prirodoslovni muzej. [citirano:2014-10-13] Dostupno na: <http://hpm.web.link2.hr/O%20muzeju>.
13. International Council Of Museums (ICOM). Museum definition. [citirano: 2014-10-05] Dostupno na: <http://icom.museum/the-vision/museum-definition/>
14. Internet live stats. Total number of Websites. Citirano: [2014-10-02] Dostupno na: <http://www.internetlivestats.com/total-number-of-websites/#trend>
15. Kravchyna, Victoria; Sam K. Hastings. Informational Value of Museum Web Sites. // First Monday. 7, 2(2002). [citirano: 2014-10-09] Dostupno na: <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/929/851>
16. Maroević Ivo. Uvod u muzeologiju. Zagreb : Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta, 1993.
17. Muzejski dokumentacijski centar: Arhiva projekta Muzeji Hrvatske na internetu 1996.-2008. [citirano: 2014-10-08] Dostupno na:<http://www.mdc.hr/hr/muzeji-u-hrvatskoj/muzeji-hrvatske-na-internetu/>
18. National Museum of Natural History. [citirano: 2014-10-15] Dostupno na: <http://www.mnh.si.edu/about.html>
19. National Museum of Natural History. [citirano: 2014-10-15] Dostupno na: <http://www.mnh.si.edu/rc/>
20. Naturhistorisches Museum Wien. [citirano: 2014-10-17] Dostupno na: <http://www.nhm-wien.ac.at/en/museum>

21. Naturhistorisches Museum Wien. [citirano: 2014-10-17] Dostupno na:  
<http://www.nhm-wien.ac.at/en/research/anthropology>
22. Parker, Alan. Branches of Archaeology //Sciences [citirano:2014-10-14] Dostupno na: <http://www.sciences360.com/index.php/branches-of-archaeology-2-5109/>
23. Peter Bowen, Jonathan. A brief history of early museums online// The Rutherford Journal. [citirano: 2014-10-02] Dostupno na:  
<http://www.rutherfordjournal.org/article030103.html>
24. Portal za škole. [citirano: 2014-10-14] Dostupno na:  
[http://www.skole.hr/ucenici/ss?news\\_id=7004](http://www.skole.hr/ucenici/ss?news_id=7004)
25. Pučko otvoreno učilište Velika Gorica - Galerija Galženica. [citirano: 2014-10-09] Dostupno na: <http://www.galerijagalzenica.info/>
26. Republika Hrvatska. Ministarstvo kulture. Prijedlog zakona o muzejima, 2014. [citirano: 2014-10-05] Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/JAVNA%20RASPRAVA/Nacrt%20prijedloga%20Zakona%20o%20muzejima-07%2005%20%202014-crno.pdf>
27. Rhine, Stanley. Bone voyage: A Journey in Forensic Anthropology. University of New Mexico Press, Albuquerque, 1998.
28. Sablan, Alex. Four Branches of Linguistic Anthropology. [citirano:2014-10-14] Dostupno na: <http://anthropology.alexsablan.info/four-branches-of-linguistic-anthropology/>
29. Smithsonian institutions [citirano: 2014-10-15] Dostupno na:  
<http://www.si.edu/About>
30. Šlaus, Mario. Bioarheologija: Demografija, zdravlje, traume i prehrana starohrvatskih populacija. Školska knjiga. Zagreb, 2006.
31. Šojat-Bikić, Maja. Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: Sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku// Muzeologija. 50(2013)
32. Vujić, Ž. Istraživanje prezentiranja etnografskih muzeja na webu. //Etnološka istraživanja. 7 (2001)
33. World Wide Web Foundation. History of the Web. [Citirano:2014-10-01] Dostupno na: <http://webfoundation.org/about/vision/history-of-the-web/>

## **8. PRILOG – ISKUSTVA PRI IZRADI WEB STRANICE ANTROPOLOŠKOG CENTRA HAZU**

### *8.1. O Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti*

Na web stranici Akademije je vidljivo da je njena misija uključivanje hrvatske znanosti u europske i svjetske tokove znanosti, trajnim poticanjem i sustavnim povećanjem ulaganja iz državnog proračuna i drugih izvora u istraživanja i razvoj znanosti, te briga o hrvatskoj kulturnoj baštini i njezinoj afirmaciji u svijetu, kao bitnih čimbenika duhovnog, gospodarskog, političkog i sveopćeg napretka Hrvatske. Navedeno je i kako se znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti danas organizira u 9 Razreda, u znanstvenim vijećima i odborima te u znanstveno-istraživačkim jedinicama (zavodima). Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti surađuje s drugim akademijama znanosti i umjetnosti, sveučilištima, znanstvenim ustanovama, državnim tijelima, kulturnim i drugim ustanovama te znanstvenicima i umjetnicima iz zemlje i inozemstva.

Razredi su navedeni kao nosioci Akademijinih zadataka. Radni sastav razreda čine redoviti članovi, a u širi sastav ulaze i dopisni članovi i članovi suradnici.

U Akademiji djeluju ovi razredi:

- I. Razred za društvene znanosti
- II. Razred za matematičke, fizičke i kemijske znanosti
- III. Razred za prirodne znanosti
- IV. Razred za medicinske znanosti
- V. Razred za filološke znanosti
- VI. Razred za književnost
- VII. Razred za likovne umjetnosti
- VIII. Razred za glazbenu umjetnost i muzikologiju
- IX. Razred za tehničke znanosti

Antropološki centar se nalazi u razredu za prirodne znanosti.

## *8.2. O Antropološkom centru Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*

Antropološki centar je jedna od najmlađih znanstvenih jedinica u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Osnovan je 1. prosinca 2012. godine i u njemu trenutno radi: Akademik Pavao Rudan (voditelj), dr.sc. Mario Šlaus (upravitelj), dr. Vlasta Vyroubal, dr. Željka Bedić i dipl. antropolog Jozo Perić Peručić. Svi navedeni znanstvenici ranije su bili zaposleni u Odsjeku za arheologiju HAZU. Prostorije centra nalaze se u ulici Ante Kovačića 5 u Zagrebu. U tim prostorijama je smješten laboratorij u kojima se provode paleopatološke i paleodemografske analize ljudske osteološke građe te osteološka zbirka HAZU.

Osteološka zbirka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti broji otprilike 5071 ljudski kostur. Zbirka se dijeli na pretpovijesno, antičko, ranosrednjovjekovno, kasnosrednjovjekovno i povijesno razdoblje. Pretpovijesna zbirka obuhvaća period između približno 8000 godina pr. Kr. i 5. st. pr. Kr. i broji 98 kostura. Antička zbirka obuhvaća period između 2. st. po. Kr. i 5. st. po. Kr. i sastoji se od 1021 kostura. U zbirku ranog srednjeg vijeka spada razdoblje od 6. st. po. Kr. do 10. st. po. Kr. i ta zbirka broji 1102 ljudska skeleta. Kasnosrednjovjekovna zbirka sadržava najveći broj kostura tj. ukupno 1874 kostura koja su datirana od 11. do 13. st. po. Kr. Posljednja, povijesna zbirka se sastoji od 976 kostura koji su datirani od 14. do 18. st. po. Kr.

## *8.3. Iskustva pri izradi web stranice Antropološkog centra HAZU*

S obzirom da je Antropološki centar jedna od najmlađih znanstvenih jedinica u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, još uvijek nema vlastitu web stranicu. Kao što smo vidjeli u prvom dijelu ovog rada, web stranice ovakvih institucija su prijeko potrebne kako bismo znanost približili korisnicima, ali i korisnike znanosti. Stoga sam odlučila sama izraditi web stranicu spomenutom centru kako bih upoznala hrvatske znatiželjnike i istraživače sa samim radom centra.

Za izradu web stranice sam odlučila koristiti besplatnu platformu Wordpress koja je nekad služila za izradu blogova, a danas je toliko razvijena i općeprihvaćena da se koristi i za izradu kompletnih web stranica. Wordpress daje korisniku dvije opcije – da napravi svoju vlastitu temu, ili da modelira već postojeću. Broj raspoloživih tema je izrazito velik. One koje su besplatne imaju neka ograničenja u smislu raspona raspoloživih promjena koje možemo učiniti na samoj temi. Međutim, uz nešto znanja HTML-a i CSS-a, sami si možemo otvoriti nove mogućnosti vezane uz modeliranje. Za izradu stranice Antropološkog centra, odlučila sam se za postojeću temu „Mountain Creek“ koja izgleda ovako:



Prije samog početka izrade web stranice, odlučila sam koje će elemente stranica posjedovati. U tome mi je pomogao obrazac s početka ovog rada. Iz sekcije općih i servisnih informacija o ustanovi sam odabrala elemente kao što su adresa centra, povijest ustanove, djelatnici, zbirke, kontakti, aktualni projekti. Odabrala sam i poveznice na druge mrežne izvore kao vrijedan element. Komunikaciju sa djelatnicima Antropološkog centra, korisnicima sam omogućila putem navedenih kontakata i posebnog obrasca. Dodatni sadržaj sam osmislila u obliku jednostavnog kataloga paleopatoloških promjena te digitaliziranih izdanja i video materijala.

Nakon definiranja i strukturiranja izbornika, bilo je potrebno sakupiti sve materijale. To sam učinila uz pomoć prof.dr.sc.Maria Šlausa koji je upravitelj samog centra. Zatim je uslijedio sam proces izrade stranice.

Sam dizajn web stranice sam zamislila u zemljanim bojama kako bi one asocirale na činjenicu da zemlja čuva mnogo tajni i istina o našoj povijesti i podrijetlu, bilo u obliku predmeta ili u obliku nekad živućih svjedoka.

Konačni rezultat se može vidjeti na slijedećim screenshot-ovima.

Ovdje možemo vidjeti kako izgleda naslovnica. Ona se sastoji od *slideshow-a* u kojemu se vrti desetak obrađenih fotografija skeletnih ostataka. Ispod *slideshow-a* se nalazi kratka definicija antropologije i par rečenica o djelatnosti Antropološkog centra.



Ukoliko kliknemo mišem na izbornik *O Antropološkom centru* pojavljuje nam se stranica na kojoj su navedeni opći podaci o samom centru te djelatnici centra i njihovi kontakti.

## ANTROPOLOŠKI CENTAR

HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI


- Naslovnica
- O Antropološkom centru**
- Zbirka
- Znanstveni projekti
- Katalog paleopatologija
- Publikacije
- Iz medija
- Korisne poveznice
- Kontakt

Unesi riječi...

Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@i-com.zg.hr

### O Antropološkom centru



Antropološki centar je jedna od najmlađih znanstvenih jedinica u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Osnovan je 1. prosinca 2012. godine. Prostorije centra nalaze se u ulici Ante Kovačića 5 u Zagrebu. U tim prostorijama je smješten laboratorij u kojem se provode paleopatološke i paleodemografske analize ljudske osteološke građe te osteološka zbirka HAZU.

**Djelatnici Antropološkog centra:**

**Upravitelj:** [prof. dr. sc. Mario Šlaus](#)  
Telefon: +385(0)14698256  
E-mail adresa: [mslaus@hazu.hr](mailto:mslaus@hazu.hr)

**Voditelj:** [akademik Pavao Rudan](#)  
Telefon: +385(0)15535101  
E-mail adrese: [rudan@hazu.hr](mailto:rudan@hazu.hr)

**Znanstveni novaci:**  
[dr. Željka Bedić](#)  
[dr. Vlasta Vyrubal](#)  
[Jozo Penić Peručić](#)

Svi navedeni znanstvenici ranije su bili zaposleni na Odsjeku za arheologiju HAZU.

Antropološki centar HAZU

Klikom na bilo kojeg djelatnika se otvara nova stranicu gdje se nalazi njegov/njezin životopis.

## ANTROPOLOŠKI CENTAR

HRVATSKE AKADEMJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Naslovnica

O Antropološkom centru

Zbirka

Znanstveni projekti

Katalog paleopatologija

Publikacije

Iz medija

Korisne poveznice


Kontakt

Unesi riječi...

Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
manoslaus@t-com.zg.hr

### Željka Bedić



Osobni znanstveni identifikacijski broj: 313902

Datum i mjesto rođenja: 16. studenog 1980., Varaždin

Kontakt:

Obrazovanje: Osnovnu i srednju školu je pohađala u Varaždinu od 1987. do 1999. godine. 1999. godine je upisala kombinirani studij Arheologije i Grčkog jezika i književnosti na Sveučilištu u Zadru. Diplomirala je 2006. godine s radom pod nazivom "Antropologija kasnoantičkih groblja sjeveroistočne Hrvatske" pod mentorstvom prof. Maria Šlausa. Završila je doktorski studijski program pod nazivom Arheologija istočnog Jadrana na Sveučilištu u Zadru (grana: srednji vijek). Doktorirala je 2014. godine sa doktoratom pod nazivom "Antropološka analiza osteološke građe bjelobrdskih populacija u međurječju Save, Dunava i Drave.

**Radno iskustvo:** Od 2009. godine je zaposlena kao znanstveni novak u Antropološkom centru (bivšem Odsjeku za Arheologiju) Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Sudjeluje na znanstvenom projektu "Bioarheološke analize srednjovjekovnih populacija Hrvatske" (no. 101-1970677-0670) koji financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske. Od 2011. godine član je Hrvatskog bioarheološkog tima pod vodstvom prof. Maria Šlausa iz Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koji sudjeluje u znanstvenom slovensko-hrvatskom projektu "Župno groblje u Kranju" koji vodi prof. Andrej Pleterski iz Instituta za Arheologiju, Centra za znanstvena istraživanja Slovenske akademije znanosti i umjetnosti. Osim toga, sudjeluje i u antropološkim radionicama koje održava Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.

**Podučavanje:** Od 2009. godine sudjeluje u držanju nastave iz kolegija "Forenzička antropologija" na Diplomskom studiju Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti Splitskog sveučilišta

**Područja istraživanja:** bioarheologija, paleodemografija, paleopatologija, analiza trauma, paleodontologija, zarazne bolesti arheoloških populacija, forenzička antropologija, osteologija, kranimetrijska i antropometrička mjerenja, rekonstrukcija ljudskog skeletnog materijala s iskapanja u Hrvatskoj i Sloveniji. Autor je ili ko-autor 13 znanstvenih radova, jedne knjige (školski udžbenik), četiri poglavlja u knjigama, devet apstrakata sa domaćih i međunarodnih simpozija i kongresa (poster i prezentacije). Član je nekoliko znanstvenih organizacija: International Association for Paleontology, European Association of Anthropologists, Hrvatsko antropološko društvo, European Association of Archaeologists, Hrvatsko arheološko društvo.

**Drugo:** Od 2003. do 2009. godine je volontirala u laboratoriju Odjela za arheologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Od 2005. sudjeluje u preliminarnim analizama identifikacija žrtava Domovinskog rata na Odjelu za Forenzičnu medicinu i kriminalistiku na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Sudjelovala je na nekoliko arheoloških iskapanja u Hrvatskoj (Podvršje, Crno vrilo, Korlat, Suhopolje – Kiškovac, Ščitarjevo, Drinovo) i suradnji sa arheološkim institucijama iz Hrvatske: Odjelom za arheologiju Sveučilišta u Zadru, Institutom za arheologiju u Zagrebu i Arheološkim muzejom u Zagrebu. 2012. godine je bila recenzent za hrvatski znanstveni časopis pod nazivom *Histria Antiqua*, a 2013. za međunarodni znanstveni časopis *Bulletin of the International Association for Paleontology*. Radi na prezentiranju i promociji znanosti što uključuje javna obraćanja u medijima, predavanja na znanstvenim sastancima te sudjelovanje na radionicama koje su dio Otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Ima odlične računalne vještine koje uključuju znanje o MS Office-u, Adobe Photoshop-u i SPSS-u. Njeno znanje engleskog jezika je odlično, dok joj je znanje španjolskog i francuskog jezika dobro.

Njezinu bibliografiju možete pronaći [ovdje](#).

Antropološki centar HAZU

Ukoliko pak otvorite izbornik *Zbirka*, tu ćete naći informacije o zbirci skeletnog materijala – koja razdoblja obuhvaća zbirka te koliko je pronađeno ljudskih ostataka iz svakog razdoblja ljudske prapovijesti i povijesti. Uz informacije dolaze i fotografije same zbirke i njenog smještaja.

## ANTROPOLOŠKI CENTAR

HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Naslovnica

O Antropološkom centru

Zbirka

Znanstveni projekti

Katalog paleopatologija

Publikacije

Iz medija

Korisne poveznice

Kontakt

# Zbirka

Osteološka zbirka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti broji otprilike 5071 ljudski kostur. Zbirka se dijeli na pretpovijesno, antičko, ranosrednjovjekovno, kasnosrednjovjekovno i povijesno razdoblje. Pretpovijesna zbirka obuhvaća period između približno 8000 godina pr. Kr. i 5. st. pr. Kr. i broji 98 kostura. Antička zbirka obuhvaća period između 2. st. po. Kr. i sastoji se od 1021 kostura. U zbirku ranog srednjeg vijeka spada razdoblje od 6. st. po. Kr. do 10. st. po. Kr. i ta zbirka broji 1102 ljudska skeleta. Kasnosrednjovjekovna zbirka sadržava najveći broj kostura tj. ukupno 1874 kostura koja su datirana od 11. do 13. st. po. Kr. Posljednja, povijesna zbirka se sastoji od 976 kostura koji su datirani od 14. do 18. st. po. Kr.



Unesi riječi...

Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marionslaus@t-com.zg.hr

Antropološki centar HAZU

Nakon toga slijedi izbornik *Znanstveni projekti* gdje se nalazi naveden aktualni projekt na kojem rade zaposlenici centra i njegov sažeti opis. Sve je popraćeno fotografijama rada zaposlenika u laboratoriju.

Naslovnica

O Antropološkom centru

Zbirka

**Znanstveni projekti**

Katalog paleopatologija

Publikacije

Iz medija

Korisne poveznice

Kontakt

Unesi riječi...

Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@t-com.zg.hr

## Znanstveni projekti

### Utjecaji endemskog ratovanja na zdravlje populacija povijesnog razdoblja iz Hrvatske

Ovaj projekt okuplja međunarodni i multidisciplinarni tim suradnika koji će provoditi bioarheološka istraživanja na dva velika mješovita skeletna uzorka iz Hrvatske. Dvije mješane serije predstavljaju pojedince koji su živjeli u Hrvatskoj u: a) Kasnom srednjovjekovnom razdoblju (1100-1400 AD) – razdoblju relativnog blagostanja i mira prije dolaska Turaka, i b) povijesnom razdoblju (1400-1700 AD) tijekom kojeg su se Turci postepeno proširili na Istočnu i Središnju Europu. Istraživanje će rekonstruirati zdravlje, prehranu, bolesti i traume Povijesnog razdoblja uspoređujući ih sa podacima iz Kasnog srednjovjekovnog razdoblja koristeći bioarheološke, paleopatološke analize, kao i analize stabilnih izotopa kod ljudskih ukopa u Hrvatskoj. Projekt je suradnja između istraživača i doktoranada koji su specijalizirani u području bioarheologije, paleopatologije, paleodemografije, paleodontologije, radiologije i analiza stabilnih izotopa iz četiri institucije: Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Fakulteta stomatologije Sveučilišta u Zagrebu, Odsjeka za dijagnostiku i intervencijsku radiologiju Kliničkog bolničkog centra Dubrava i McDonald Instituta za arheološka istraživanja Sveučilišta u Cambridge-u.



Zatim se tu nalazi i jednostavni katalog paleopatoloških promjena koji će omogućiti korisnicima da se поближе upoznaju sa bolestima i problemima naših predaka iz ranog srednjeg vijeka. Ukoliko prođete mišem preko tog izbornika, on će se razgranati na nekoliko podizbornika koji zapravo predstavljaju različite patologije, a to su: traume, subadultni stres, dentalne patologije, zarazne bolesti, bolesti zglobova i znakovi habitualne aktivnosti.

Naslovnica

O Antropološkom centru

Zbirka

Znanstveni projekti

Katalog paleopatologija

Publikacije

Iz medija

Korisne poveznice

Kontakt

Unesi riječi...

Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@t-com.zg.hr

## Katalog paleopatologija

...h promjena iz ranosrednjovjekovnog horizonta osteološke zbirke HAZU.  
...a nalazišta: Velim-Velišćak, Radašinovci-Vinogradine, Podvršje i Gluvine kuće.  
...opano je cca. 400 kostura koji su svi analizirani za spol, doživljenu starost i potencijalnu prisutnost  
...e promjene su razvrstane u sljedeće kategorije:

Traume

Subadultni stres

Dentalne patologije

Zarazne bolesti

Bolesti zglobova

Znakovi habitualne aktivnosti

- traume koje su rezultat namjernog međuljudskog nasilja
- traume koje su uzrokovale smrt

2. Subadultni stres koji je:

- Cribra orbitalia
- Hipoplazija zubne cakline
- Porotična hiperostoza

3. Dentalne patologije:

- Karijes
- Apces
- Zaživotni gubitak zubi
- Jaka abrazija griznih ploština zubi

4. Zarazne bolesti:

- Nespecifične zarazne bolesti

-> a) Periolitis  
-> b) Osteomijelitis

- Specifične zarazne bolesti

Klikom na jednu od paleopatoloških promjena otvara se nova stranica sa opisom same promjene i sa tablicom koja sadrži fotografije patologija, nazive patologija i koje kosti obuhvaćaju te nalazišta gdje su ti ljudski ostaci nađeni. Klikom na fotografiju se otvara uvećani prikaz same zahvaćene kosti. Katalog se lista uz pomoć gumbi, naprijed i nazad.

Naslovnica

O Antropološkom centru

Zbirka

Znanstveni projekti

Katalog paleopatologija

Publikacije

Iz medija

Korisne poveznice

Kontakt

Unesi riječi...

Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@t-com.zg.hr

## Traume






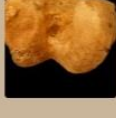



Trauma se može definirati kao bilo kakva tjelesna ozljeda ili rana. Dijeli se na četiri kategorije: parcijalno ili potpuno slomljena kost (fraktura), dislokacija kosti, prekid u živcu i/ili žili i umjetno inducirani abnormalni oblik (namjerno deformiranje lubanje). Prva kategorija uključuje i amputaciju, trepanaciju, ozljede nanosene oštrim oružjem, ubodne rane, itd.

Traume mogu biti:

- slučajne
- rezultat namjernog međuljudskog nasilja
- uzrok smrti

< Prethodno

Sljedeće >

| FOTOGRAFIJA   | PATOLOGIJA                                  | NALAZIŠTE               |
|---|---|-------------------------|
|    | Fraktura tibije                             | Radašincevi-Vinogradine |
|   | Fraktura rebara                             | Radašincevi-Vinogradine |
|  | Fraktura lopatice                           | Velim-Velišćak          |
|  | Osteochondritis dissecans na femuru         | Velim-Velišćak          |
|  | Fraktura talusa                             | Velim-Velišćak          |
|  | Osteochondritis dissecans na femuru         | Velim-Velišćak          |
|  | Fraktura lakta                              | Velim-Velišćak          |
|  | Fraktura lubanje                            | Velim-Velišćak          |
|  | Osteochondritis dissecans na ključnoj kosti | Velim-Velišćak          |

Izbornik *Publikacije* trenutno sadrži samo jednu publikaciju, točnije, *Slikovni bioarheološki atlas*. Klikom na fotografiju atlasa, otvara se digitalizirani atlas koji omogućava korisniku listanje.



Nakon toga, na red dolazi i izbornik *Iz medija*. Ukoliko preko njega prođemo mišem, pojavljuju nam se podizbornici *Hemeroteka* i *Znanstvene emisije*.



Klikom na hemeroteku, otvara nam se stranica na kojoj stoji objašnjenje pojma hemeroteke te digitalni članci koji su raspoređeni u dvije skupine. Jedna skupina se odnosi na antropološka istraživanja i otkrića, a druga na članke vezane uz novoizabrane članove Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Članci su u obje skupine sortirani prema datumu objave na portalima. Klikom na svakoga od njih, otvara se uvećani prikaz samog članka.

**ANTROPOLOŠKI CENTAR**  
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I  
UMJETNOSTI

Naslovnica  
O Antropološkom centru  
Zbirka  
Znanstveni projekti  
Katalog paleopatologija  
Publikacije  
Iz medija  
Korisne poveznice  
Kontakt

Unesi riječi...  
Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@t-com.zg.hr

## Hemeroteka

Hemeroteka je zbirka isječaka novinskih članaka i u novije vrijeme ispisa članaka s internetskih portala tematski vezanih uz djelatnost Antropološkog centra Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Članci u ovoj hemeroteci su sortirani po temi i datumu te su dostupni u obliku [popisa](#) i [slika](#) (ispod).

ODABRANI ČLANCI VEZANI UZ ANTROPOLOŠKA ISTRAŽIVANJA OD 2004. GODINE DO DANAS

ODABRANI ČLANCI VEZANI UZ NOVOIZABRANE ČLANOVE HAZU 2014

Antropološki centar HAZU

Isti ti članci se mogu vidjeti i u obliku popisa ukoliko odaberemo tu opciju.

## ANTROPOLOŠKI CENTAR

HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

- Naslovnica
- O Antropološkom centru
- Zbirka
- Znanstveni projekti
- Kataloge paleopatologija
- Publikacije
- Iz medija
- Korisne poveznice
- Kontakt

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@t-com.zg.hr

### Popis

---

#### ODABRANI ČLANCI VEZANI UZ ANTROPOLOŠKA ISTRAŽIVANJA

[Rak je posljedica toga što živimo dulje \(13.7.2004.\)](#)  
[Stari Hrvati živjeli su 40 godina \(5.12.2006.\)](#)  
[Našim precima moramo biti veoma zahvalni \(26.8.2007.\)](#)  
[Starohrvatski grobovi govore o životu \(19.5.2009.\)](#)  
[Rekonstruiran turski pokolj kmetova u Slavoniji \(25.3.2010.\)](#)  
[Tajna lubanja: Duže od drugih, a nitko ne zna kome pripadaju \(19.3.2014.\)](#)  
[Otkrivene izdužene lubanje u Hrvatskoj: Solin, Vinkovci i Lika središta misterije \(20.3.2014.\)](#)  
[Audio: "Mala od Caske" s pozlaćenom ogrlicom \(27.3.2014.\)](#)  
[Kao u seriji "Kosti": Ovako je izgledalo lice princeze sa Zrča \(27.3.2014.\)](#)  
[Pored Zrča otkriveno blago "Zlatna ogrlica je unikat, ne može se usporediti ni sa čine u Europi" \(27.3.2014.\)](#)  
[Tko je bila "Mala od Caske"? \(27.3.2014.\)](#)  
[Arheološki muzej Zadar ugostio predavanje o princezi iz Caske \(27.3.2014.\)](#)  
[Fascinantno otkriće nedaleko od Zrča \(27.3.2014.\)](#)  
[U Zadru predstavljeni rezultati arheološkog istraživanja "Mala od Caske" \(27.3.2014.\)](#)  
[U Zadru predstavljen vrijedan arheološki nalaz Mala od Caske \(27.3.2014.\)](#)  
[Ovako je izgledala djevojčica s Paga koja je živjela u 10. stoljeću \(27.3.2014.\)](#)  
[Mala od Caske: Oči u oči s curicom iz 10. stoljeća \(28.3.2014.\)](#)  
[Mala od Caske predstavljena u Zadru \(28.3.2014.\)](#)  
[Tragom srednjovjekovne Novalje: Rekonstruirani lice Male od Caske \(1.4.2014.\)](#)  
[Večernji list dodijelio plakete Odsjeku za povijest glazbe i Antropološkom centru \(19.11.2014.\)](#)  
[Misteriozni slučaj kostura djevojčice iz Zadra \(23.11.2014.\)](#)  
["Zapisano u kostima" – nova znanstvena emisija na HRT-u \(23.11.2014.\)](#)  
[Danas započinje emitiranje nove emisije "Zapisano u kostima" \(24.11.2014.\)](#)

#### ODABRANI ČLANCI VEZANI UZ NOVOIZABRANE ČLANOVE HAZU

[HAZU primio 36 novih članova \(15.5.2014.\)](#)  
[Izabrani novi članovi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti \(15.5.2014.\)](#)  
[Izabrani novi članovi HAZU-a \(16.5.2014.\)](#)  
[Pročlašeni novi članovi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti \(17.6.2014.\)](#)  
[Akademija primila 11 novih članova \(17.6.2014.\)](#)

Antropološki centar HAZU

Ukoliko pak kliknemo na podizbornik *Znanstvene emisije*, novootvorena stranica nam nudi izbor dviju emisija – *Školski sat* i *Zapisano u kostima*.



Klikom na *Školski sat*, otvara nam se stranica koja nudi kratko objašnjenje što zapravo jest *Školski sat* te same epizode u kojima se nalaze dijelovi posvećeni antropologiji. Ti dijelovi su snimani u laboratoriju Antropološkog centra.

Naslovnica

O Antropološkom centru

Zbirka

Znanstveni projekti

Katalog paleopatologija

Publikacije

Iz medija

Korisne poveznice

Kontakt

Unesi riječi...

Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@t-com.zg.hr

## Školski sat

Školski sat je emisija Programa za djecu i mlade koja prati aktivnosti i potrebe osmoškolaca.

Školski sat: Aleksandar Makedonski



Školski sat: Grčko-perzijski ratovi



Školski sat: Zašto Kartaga mora pasti?



Ako odaberemo drugu opciju, onda nam se otvara stranica posvećena emisiji *Zapisano u kostima*. Na toj stranici su navedeni podaci o scenaristima, snimateljima i slično te postavljene same epizode koje su bile prikazivane na prvom programu HRT-a.

**ANTROPOLOŠKI CENTAR**  
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I  
UMJETNOSTI

Naslovnica  
O Antropološkom centru  
Zbirka  
Znanstveni projekti  
Katalog paleopatologija  
Publikacije  
Iz medija  
Korisne poveznice  
Kontakt

Unesi riječi...  
Traži


Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@t-com.zg.hr

## Zapisano u kostima


**ZAPISANO U KOSTIMA**

- Scenarij: dr. sc. Mario Šlaus
- Montaža: Hrvoje Mršić
- Snimatelj: Tvrko Mršić
- Redatelj: Tomislav Mršić
- Urednica: Jozefina Slipančević

Zapisano u kostima: Tursko groblje (1/5)



Zapisano u kostima: Crno vrilo (2/5)



Izbornik *Korisne poveznice* nudi poveznice na web stranice društava i instituta koji su vezani uz ovu vrstu antropologije.

**ANTROPOLOŠKI CENTAR**  
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I  
UMJETNOSTI

Naslovnica  
O Antropološkom centru  
Zbirka  
Znanstveni projekti  
Katalog paleopatologija  
Publikacije  
Iz medija  
**Korisne poveznice**  
Kontakt

Unesi riječi...  
Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@t-com.zg.hr

## Korisne poveznice

- [Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti](#)
- [Hrvatsko antropološko društvo](#)
- [Institut za antropologiju](#)
- [International Society for Applied Biological Sciences](#)
- [European Anthropological Association](#)
- [Forensic Anthropology Society of Europe](#)
- [Society of Forensic Anthropologists](#)
- [British Association for Human Identification](#)
- [Physicians for Human Rights](#)
- [Paleopathology Association](#)
- [Paleoanthropology Society](#)
- [The Forensic Science Society](#)
- [American Board of Forensic Anthropology](#)
- [American Anthropological Association](#)
- [Human Biology Association](#)

Antropološki centar HAZU

I posljednje, izbornik koji upućuje na obrazac za kontaktiranje upravitelja Antropološkog centra.

**ANTROPOLOŠKI CENTAR**  
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I  
UMJETNOSTI

Naslovnica  
O Antropološkom centru  
Zbirka  
Znanstveni projekti  
Katalog paleopatologija  
Publikacije  
Iz medija  
Korisne poveznice  
Kontakt

Unesi riječi...  
Traži

Antropološki centar  
Hrvatska akademija  
znanosti i umjetnosti  
Ulica Ante Kovačića 5  
10000 Zagreb  
telefon:  
+385(0)14895256  
e-mail:  
marioslaus@t-com.zg.hr

## Kontakt

Ukoliko želite detaljnije informacije o Antropološkom centru, ispunite priloženi obrazac.

Ime i prezime (obavezno)

E-mail adresa (obavezno)

Predmet

Poruka

Pošalji

Antropološki centar HAZU

Web stranica osim ovih spomenutih izbornika, sa lijeve strane ima i *widgete*. Jedan od njih je tražilica pojmova, a drugi je zapravo tekstualni *widget* koji daje informacije o lokaciji centra, broju telefona i e-mail adrese putem koje se korisnici mogu javiti.